

Podpora podnikání s využitím prostředků kohezní politiky EU

Ing. Milan Škarka, MBA

Disertační práce

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Disertační práce

**Podpora podnikání s využitím prostředků kohezní
politiky EU**

**Business Support by Using Resources of the Cohesion Policy of the Euro-
pean Union**

Autor	Ing. Milan Škarka, MBA
Obor	6208V038 Management a ekonomika
Školitel	prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
Konzultant	RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.

2012

ABSTRAKT

Podpora podnikání je významným politickým tématem současnosti. Politika podpory podnikání je sledována na úrovni Evropské unie i České republiky. Kohezní politika je klíčovým finančním nástrojem podpory podnikání v tomto směru. Cílem kohezní politiky je snižovat meziregionální rozdíly. Logicky se tak nabízí výzkumná otázka, jaký je vztah regionálních disparit a prostorového rozložení finanční podpory podnikání z kohezní politiky. Tuto otázku zkoumá i tato práce v území regionu soudržnosti Střední Morava. Práce navrhuje integrující metodiky tří metodických přístupů ke studiu politiky podnikání, regionálních disparit a prostorového rozložení finanční podpory kohezní politiky. Aplikace metodiky pro území regionu soudržnosti Střední Morava ukázala na existenci přímého vztahu mezi úrovní regionálních disparit a mírou finanční podpory podnikání z kohezní politiky. Disparitní cíl regionální politiky tak zůstává nejasný. Výzkum vztahů regionálních disparit a finanční podpory podnikání je doplněn o výzkum vnímání podpory podnikání ze strany podniků a malých obcí, který ukázal na některé problémy v nastavení kohezní politiky pro podporu podnikání.

ABSTRACT

Support to SMEs and entrepreneurialism belongs to important political themes nowadays. SME and entrepreneurialism policies are realized also at the EU level, as well as at the Czech Republic level. Cohesion policy is the main financial tool in this regard. The principal aim of cohesion policy is to reduce interregional disparities. Then, the question on the relationship between regional disparities on one hand and spatial distribution of financial support to SME and entrepreneurialism policies on the other is intuitive. Just this question is the subject of interest in this dissertation. The author proposes an integrated methodology of three methodological approaches how to deal with the question. The approaches are related to researches on SME and entrepreneurialism policies, on regional disparities and on spatial distribution of financial support from cohesion policy. The suggested methodology was verified for the model area of the cohesion region Central Moravia. A direct relationship between regional disparities and spatial distribution of financial support to SME and entrepreneurialism policies was revealed. Thus, the disparity goal of regional policy is questioned. In addition, research on firms' and small municipalities' perception of SME and entrepreneurialism policies is added. Some problems of implementation were identified.

OBSAH

ÚVOD	4
1 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	6
1.1 PODPORA PODNIKÁNÍ – TEORETICKÁ VÝCHODISKA	6
1.1.1 Podpora podnikání a hospodářský růst.....	6
1.1.2 Politika podpory podnikání – podoba, cíle, nástroje	9
1.1.3 Podpora podnikání v Evropské unii a České republice	14
1.2 KOHEZNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ DISPARITY – TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	16
1.2.1 Regionální disparity, regionální politika a podnikání	17
1.2.2 Regionální disparity a regionální politika – přístupy k výzkumu.....	20
1.2.3 Kohezní politika v období 2007-2013 v České republice	23
2 CÍL PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ	26
2.1 CÍLE A HYPOTÉZY PRÁCE.....	26
2.2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ.....	27
3 HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE	37
3.1 REGIONÁLNÍ DISPARITY V REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVA.....	37
3.2 PODPORA PODNIKÁNÍ Z KOHEZNÍ POLITIKY V REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVA – PROSTOROVÉ ROZLOŽENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	43
3.3 CHARAKTERISTIKA PŘÍJEMCŮ PODPORY PODNIKÁNÍ Z KOHEZNÍ POLITIKY V REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVY	58
3.4 SHRNUTÍ POZNATKŮ VZHELEDEM K CÍLŮM A HYPOTÉZÁM.....	64
3.5 PODPORA PODNIKÁNÍ Z KOHEZNÍ POLITIKY POHLEDEM PŘÍJEMCŮ PODPORY ZE ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	67
4 PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI	77
4.1 PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU	77
4.2 PŘÍNOS PRÁCE PRO PRAXI.....	77
ZÁVĚR	79
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
SEZNAM OBRÁZKŮ	86
SEZNAM TABULEK	87
SEZNAM PŘÍLOH	90

ÚVOD

Podnikání je významné politické téma. Podnikání je považováno za motor hospodářského růstu (Audretsch, 2001; Romero, 2012). Vysoký podíl nových pracovních míst a inovací vytváří malé a střední podniky. Technologicky rozvoj, globalizace a požadavek na flexibilní trh práce dává výhody pružnějším malým a středně velkým podnikům. Dokládán je pozitivní vliv podnikatelství na hospodářský růst (Sternberg, 2012; Carree et al., 2007). Významnější se stává politika podpory podnikání. Politika podpory podnikání chce snižovat nevýhody malých podniků – horší přístup k financování a informacím, využít malé a střední podniky jako zdroj konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti, podporovat podnikatelství – zakládání nových podniků.

Politika podpory podnikání využívá různé nástroje. Ty mohou mít přímou podobu – zaměření přímo na podniky. Také mohou mít nepřímou podobu – utváření prostředí pro podnikání. Příkladem je rozvoj lidských zdrojů či dopravní infrastruktury. Politika podpory podnikání má proto vztah k dalším politikám. Politika podpory podnikání je důležitá také pro rozvoj regionů. Regiony chtějí vytvářet, přilákat a udržet podniky. Podnikání je jednou z možností rozvoje zaostávajících regionů – zdrojem sociální soudržnosti.

Evropská unie uznává význam malých a středních podniků pro hospodářský růst a zaměstnanost. Doporučuje zlepšovat prostředí pro podnikání, aby došlo ke zlepšení situace v zaostávání Evropy v produktivitě a růstu malých a středních firem za USA (European Commission, 2011). Hlavním význam pro podporu podnikání na úrovni Evropské unie mají strukturální fondy a kohezní politika. Uvedené platí i pro Českou republiku. I zde je hlavní role v podpoře podnikání připisována kohezní politice (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006). Hlavním cílem kohezní politiky je přispívat k dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Tato práce se zaměřuje na jednu z oblastí politiky podpory podnikání. Vychází přitom z hlavního cíle kohezní politiky – přispívat k dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Ten je v této práci chápán jako rozvoj zaostávajících regionů a snižování meziregionálních rozdílů. Hlavním předmětem zájmu práce je proto vztah podpory podnikání z kohezní politiky a snižování regionálních disparit. Práce vychází z předpokladu, že pro snižování regionálních disparit by podpora podnikání z kohezní politiky měla směřovat do zaostávajících regionů. Regionální disparity byly zkoumány ve velkém počtu prací (Kutscherauer et al., 2010b; Galvasová, et al., 2009). Také prostorové rozložení finanční podpory podnikání je předmětem zpracování (např. hodnotící zprávy Ministerstva pro místní rozvoj). Opomíjeno je ovšem spojení obou témat. Pokud ke spojení dochází, jsou zaostávající regiony vymezovány spíše podle politického přístupu (Hájek, 2011; Felixová, 2012), ne podle míry regionálních disparit. Jistou výjimkou je Šauer (2009) pro cestovní ruch.

Tato práce vychází z uvedeného. Na rozdíl od Šauer (2009) se zabývá podnikáním a navrhuje zobecnění metodiky hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k podpoře zaostávajících regionů. Metodika je ověřována pro území regionu soudržnosti Střední Morava na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Práce se skládá z následujících částí. První kapitola shrnuje teoretická východiska této práce. První kapitola se člení na kapitoly zabývající se podporou podnikání a na kapitoly věnovanou kohezní politice. Ve druhé kapitole jsou uvedeny cíle, hypotézy a metody zpracování práce. Třetí kapitola uvádí hlavní výsledky práce. Čtvrtá kapitola představuje přínos práce pro vědu a praxe. Závěr pak uvádí klíčové poznatky.

1 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

První kapitola shrnuje teoretická východiska této práce. První kapitola se člení na kapitolu zabývající se podporou podnikání a na kapitolu věnovanou kohezní politice.

1.1 Podpora podnikání – teoretická východiska

Podpora podnikání byla řešena v mnoha vědeckých pracích. Ve svém úvodu se tyto práce zabývají definicí podnikání. Audretsch (2001) hovoří o různých přístupech k definici podnikání, protože pojem má vícedimenzionální charakter. O podnikání mají ve výzkumu zájem psychologické (např. motivy podnikání), sociologické (např. původ podnikatelů), ekonomické i jiné vědní obory. Z pohledu ekonomiky a managementu se uvádí tyto definice podnikání (Verheul et al., 2001; Audretsch, 2001):

- Podle ekonomického pohledu se podnikatel specializuje v odpovědnosti a rozhodování o umístění a způsobech využití zdrojů, zboží a institucí.
- Podle pohledu managementu se podnikání týká managementu příležitostí bez ohledu na existující zdroje pod kontrolou.

Podnikání je o změně a o využití nových myšlenek na trhu. Slavná je Schumpeterova myšlenka kreativní destrukce z roku 1942. Podle ní nové podniky s podnikatelským duchem nahrazují méně inovativní existující podniky a tím zvyšují konkurenceschopnost ekonomiky díky inovacím a změně. Inovovat jsou v prostředí konkurence totiž nuceny i existující podniky (Schumpeter, 2003).

Podnikání je komplexní téma. Zkoumá se ve vztahu k jedinci a podniku, ale i k odvětvím a regionům. Obtížné je proto hledání ukazatelů podnikání¹, a ještě obtížnější srovnávání zemí mezi sebou (Audretsch, 2001).

1.1.1 Podpora podnikání a hospodářský růst

Přístup k podpoře podnikání prošel po 2. světové válce změnami. V první etapě vývoje byl zájem o podporu podnikání nízký. Za hlavní zdroj hospodářského růstu se považovaly velké podniky. Ty rovněž dávaly příležitosti pro rozvoj podniků malých (Stevenson a Lundström, 2001). V Audretsch (2001) nebo Verheul et al. (2001) můžeme najít tato tvrzení pro zdůvodnění uvedeného přístupu:

---

¹ Využívány jsou ukazatele počtu malých a středních podniků, stupně sebezaměstnaní, intenzity start-up aktivit, počtu nově vzniklých a zaniklých podniků (součet, rozdíl) a další (Verheul et al., 2001; Bosma et al. 2009).

- Velké podniky jsou více efektivní než podniky malé díky svým úsporám z rozsahu.
- Velké podniky poskytují vyšší kompenzace svým pracovníkům než podniky malé.
- Velké podniky jsou více inovativní než podniky malé.
- Význam malých podniků ve vyspělém světě klesá.

Ke změně tohoto přístupu došlo od 70. let 20. století. V této době výzkumy ve vyspělých zemích ukázaly, že vysoký podíl nových pracovních míst a inovací je utvářen v malých podnicích. Tvrzení se obrátilo. Malé podniky jsou motorem hospodářského růstu a nízké nezaměstnanosti vyspělých zemí (Stevenson a Lundström, 2001; Audretsch, 2001; Carree et al., 2007; Romero, 2012). Podpora podnikání se stala silným politickým tématem (Raposo, 2009). Proč k této změně došlo? V Raposo (2009) jsou uvedeny tři hlavní důvody vysvětlení:

- První důvod je spojen s technologickým rozvojem. Technologický pokrok snížil vliv úspor z rozsahu a náklady na informace. Stále důležitější jsou nové znalosti, specifické preference a úspory z rozmanitosti. Pro využití nových znalostí je podnikání důležité, protože umožňuje využít vysoké zisky v počáteční fázi produktového cyklu. Malé podniky mají některé výhody. Zejména jde o flexibilitu rozhodování a schopnost využít inovace, které jsou mimo zájem velkých podniků (Audretsch, 2001).
- Druhý důvod je spojen s globalizací. Globalizace udělala trhy více nejisté a změnila mezinárodní dělbu práce. Masová výroba velkých podniků se přesouvá do levných zemí, uvolňuje se prostor malým, inovativním podnikům (Audretsch, 2001).
- Třetí důvod můžeme nazvat jako flexibilita na trhu práce. Podnikání se stalo významnou možností zaměstnání. Toto se týká také specifických skupin – migranti, ženy a další. Pro tyto skupiny jsou malé podniky vhodnější než podniky velké (Audretsch, 2001).

Vztahy podnikání a hospodářského růstu se staly častým tématem výzkumných prací. Podle Carree et al. (2007) jsou tyto vztahy komplexní. Podnikání může být nejen kreativní destrukce vedoucí k vyššímu stupni rozvoje, ale i směr úniku před nezaměstnaností s méně jasnými dopady. Fritsch a Mueller (2004) se zabývali vztahem mezi zakládáním nových podniků a zaměstnaností. Podle jejich závěrů chybí jasný důkaz o pozitivním vlivu podnikání na zaměstnanost. Zdůvodnění popisují následujícím způsobem. Vytvoření nového podniku znamená nová pracovní místa. Vznik nových podniků je spojen se zánikem jiných kvůli nižší konkurenceschopnosti nebo rozdělení trhu. Dále mohou nastat dvě situace (Fritsch a Mueller 2004):

- Zvýší se efektivita podniků při stejně velkém trhu, což povede k zápornému rozdílu vytvořených a zaniklých pracovních míst.
- S vyšší efektivitou se zvýší i trh pro podniky, což povede k pozitivnímu dopadu na celkovou zaměstnanost. K tomuto ale dochází s vyšším časovým zpožděním.

Podle Fritsch a Mueller (2004) dále existují možnosti pro existující podniky reagovat na hrozby konkurence ze strany nových podniků a tím bránit jejich vstupu či rozvoji. Tím i samotná hrozba vstupu nových podniků působí jako motiv k efektivitě a inovacím. Vztahy podnikání a hospodářského růstu byly hodnoceny i vzhledem k jiným ukazatelům hospodářského růstu, než je zaměstnanost – například efektivita (Carree et al., 2007). I když závěry nejsou jednoznačné (Romero, 2012; Sternberg, 2012; Huggins a Williams, 2011; Carree et al., 2007), Carree et al. (2007) mluví o negativním vlivu nízkého stupně podnikatelství na hospodářský růst. Také podle Huggins a Williams (2011) existuje přímý vztah počtu registrovaných podniků a konkurenceschopnosti regionů ve Velké Británii. I podle Sternberg (2012) lze sledovat na příkladu německých a španělských regionů tendenci lepších ukazatelů ekonomické výkonnosti u regionů s lepšími hodnotami indikátorů podnikatelství. Podle Romero (2012) vykazuje hospodářsky vyspělejší region Katalánska lepší hodnoty indikátorů podnikatelství v případě svých malých a středních podniků, než je tomu u hospodářsky zaostávajícího regionu Andalusie. Často je zdůrazňován význam inovační podoby podnikání ve vztahu k hospodářskému růstu (Fritsch a Mueller, 2004; Bosma et al., 2009).

Poznání, že malé podniky jsou motorem hospodářského růstu vyspělých zemí, zdrojem pracovních míst a inovací, přitáhlo politický zájem o podporu podnikání se zaměřením na malé a střední podnikání (Dennis, 2011a; Bennett 2008; Bosma et al., 2009). USA byly první zemí, která schválila taková opatření v polovině 50. let 20. století². V 60., 70. a 80. letech pak stejný krok udělaly další vyspělé země světa (Stevenson a Lundström, 2001). Jaké je opodstatnění přijetí opatření na podporu podnikání? Bennett (2008) uvádí tři hlavní důvody:

- Argument tržních selhání zdůrazňuje nevýhody malých podniků. Mezi nevýhody patří horší přístup k externím zdrojům financování. Toto je způsobeno tím, že finanční instituce vnímají malé, zejména začínající, podniky jako více rizikové než firmy velké.³ Další nevýhodou je horší přístup k informacím. I z těchto důvodů velký počet malých, zejména začínajících, podniků zaniká (Audretsch, 2001; Pileček et al. 2010).

---

² Small Business Act (1953), Small Business Administrative (1954)

³ Malé, zejména nové, firmy mají omezenější finanční historii, omezenější možnosti zástav majetku atd.

- Veřejné regulace mají nerovnoměrný dopad na malé a velké podniky. Veřejné regulace se vždy mnohem více dotýkají malých podniků než podniků velkých. Příkladem může být daňová zátěž (Audretsch, 2001).
- Malé podniky jsou zdrojem konkurenceschopnosti a produktivity. Malé podniky přináší sociální pozitiva vytvářením pracovních míst (Verheul et al., 2001). Malé podniky přispívají k řešení problémů rozvoje zaostávajících území a k sociální soudržnosti (Bennett, 2008).

Podoba politik podnikání navazuje na tři uvedené důvody. Důvody ovlivňují zaměření na malé a střední podniky nebo výběr nástrojů podpory.

1.1.2 Politika podpory podnikání – podoba, cíle, nástroje

Posun vnímání významu velkých a malých podniků v ekonomice se projevil v různých postojích zemí světa k hospodářské politice. Stevenson a Lundström (2001) uvádí se zvyšováním hospodářské vyspělosti země následující posuny v hospodářské politice⁴:

- hospodářská politika zaměřená na import nahrazující strategie,
- hospodářská politika zaměřená na exportně orientované strategie,
- hospodářská politika zaměřená na strategie přímých zahraničních investic,
- hospodářská politika zaměřená na technologie, vědu a výzkum.

Každá z těchto strategií má svůj vztah k podpoře podnikání, ale za tradiční politiky podpory podnikání jsou považovány politiky podpory existujících malých a středních podniků a podpory podnikatelství. Cílem politiky podpory existujících malých a středních podniků je posilovat konkurenceschopnost a možnosti expanze stávajících firem. Cílem politiky podpory podnikatelství je podporovat osoby v procesu zakládání nových podniků (viz obrázek 1). Cílová skupina je u politiky podpory podnikatelství méně specifikována, zahrnuje potenciální podnikatele (Raposo, 2009). Politiky podpory podnikatelství jsou také mladší než politiky podpory existujících malých a středních podniků⁵. Odlišení

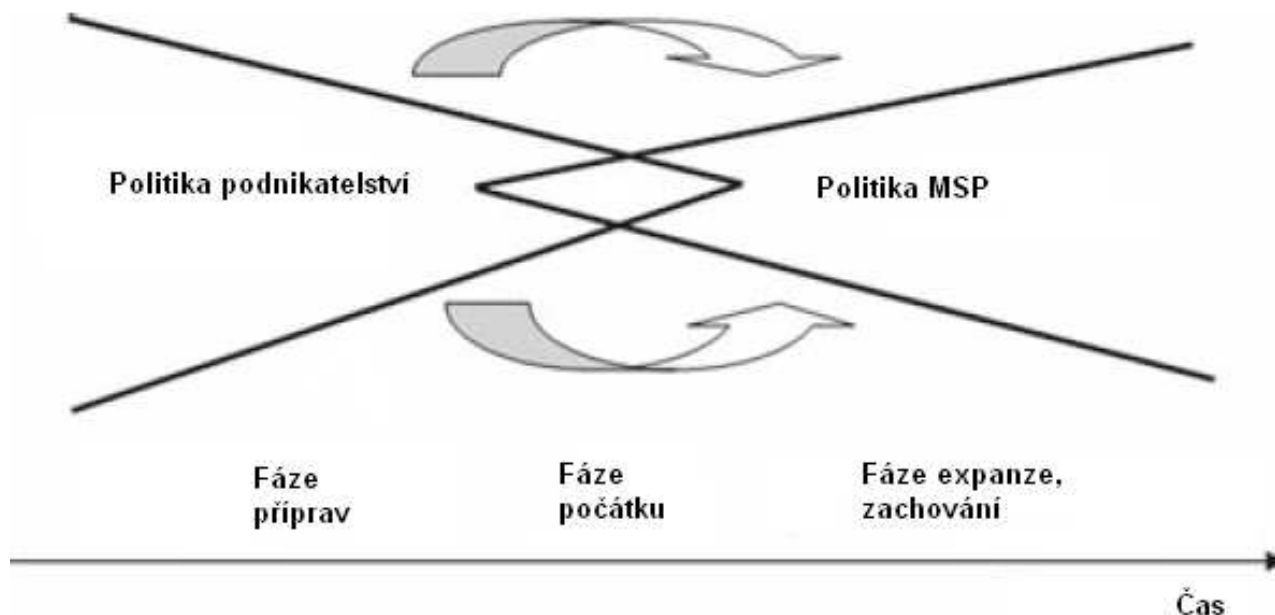
⁴ Podle Audretsch (2001) byl po 2. světové válce hledán soulad mezi otázkami úspor z rozsahu a decentralizací rozhodování. Byly vytvářeny velké národní podniky. Ty byly považovány za zdroj konkurenceschopnosti. Podpora malých a středních podniků byla chápána jako ochrana neefektivních subjektů. Ke změně došlo teprve později. Chápání malých a středních podniků jako zdroje inovace a hospodářského růstu bylo příčinou této změny.

⁵ Politiky podpory nových firem se objevují zejména od konce 80. let a v 90. letech 20. století (Stevenson a Lundström, 2001).

obou politik je v praxi často málo zřetelné. Jejich vztahy mohou nabývat například těchto podob (Stevenson a Lundström, 2001):

- podpora existujících malých a středních podniků rozšířená o podporu podnikatelství – zakládání nových podniků – ve spíše omezené podobě,
- podpora specifických skupin možných podnikatelů s rozlišením sociálního cíle (např. ženy, migranti) a růstového cíle (např. vědci, studenti univerzit, vynálezci),
- komplexní podoba politiky podpory podnikání spojující cíle politiky podpory malých a středních podniků i podnikatelství.

Obrázek 1: Vztah politiky podpory existujících malých a středních podniků a podpory podnikatelství

Zdroj: upraveno podle Raposo (2009)

V tabulce 1 lze vidět základní typy nástrojů podpory podnikání a jejich charakteristiky. Nástroje se snaží ovlivnit některý či některé ze tří předpokladů rozvoje podnikání (Verheul et al., 2001):

- příležitosti podnikání dané poptávkou po zbožích a službách,
- nabídka (potenciálních) podnikatelů pro využití příležitostí podnikání,
- charakteristiky (potenciálního) podnikatele.

Tabulka 1: Nástroje podpory podnikání

Typ nástrojů	Charakteristika
Regulace	Tento typ nástrojů vychází z vyšších dopadů regulací na malé a střední podniky než na podniky velké. Nástroje kladou důraz na deregulaci a zjednodušování administrativy. Příkladem mohou být jednodušší požadavky na registraci nového podniku, zjednodušení legislativy k bankrotům ⁶ . Mezi tento typ nástrojů patří i one-stop-shopping – zajištění všech potřebných administrativních formalit na jednom místě.
Přístup k financím	Tento typ nástrojů zohledňuje problém finančního tržního selhání pro malé a střední podniky, kdy finanční instituce dávají přednost velkým firmám. Nabízeny jsou různé formy finanční podpory. Trendem je posun od dotací k návratným půjčkám a podílovému financování. Na začínající firmy s vysokým růstovým potenciálem se zaměřuje rizikový kapitál. Na technologicky orientované firmy seed fondy nebo mezzanine fondy. Často používané jsou záruky půjček, nízkourokové půjčky, daňová zvýhodnění nebo spolupráce se soukromým rizikovým kapitálem (např. business angels). Přístupy zemí k finanční podpoře podnikání jsou různé. Některé země takový přístup zcela odmítají.
Podpůrná infrastruktura	Tento typ nástrojů zohledňuje problém tržních selhání pro malé a střední podniky – finance a informace. První okruh nástrojů se dotýká služeb pro malé a střední podniky v oblasti poradenství. Nástroje mohou zahrnovat poradenství o finančních možnostech, o přístupech na trhy, o nových technologiích, o možnosti spolupráce. Využívány jsou přístupy one-stop-shopping, online portály, mentorský přístup ze strany úspěšných podnikatelů apod. Druhý okruh nástrojů zahrnuje vlastní infrastrukturu, např. v podobě podnikatelských inkubátorů nebo vědeckých parků. Tato infrastruktura obsahuje také navazující služby (konferenční sály, kopírovací služby apod.).
Podnikatelská kultura	Tento typ nástrojů vychází ze snahy zlepšovat povědomí a uznání podnikání ve společnosti. Nástroje zahrnují například pokrytí tématu podnikání v masmédiích a ceny pro nejlepší podnikatele. Takové ceny mohou být uděleny také specifickým skupinám podnikatelů (např. ženy, minority, migranti). Druhým významným okruhem nástrojů je vzdělávání o podnikatelství na všech stupních škol.

Zdroj: vlastní zpracování podle Stevenson a Lundström (2001), Verheul et al. (2001)

⁶ Upravení vztahů k zadlužení, možnost založit nový podnik atd.

Příležitosti podnikání lze ovlivnit například vhodným nastavením regulací prostředí nebo nástroji, které usnadní počáteční fázi podnikání (deregulace, privatizace, přístup k veřejným zakázkám, přístup k trhům atd.). Nabídku podnikatelů lze ovlivnit například zacílením na vybrané skupiny osob (např. ženy, minority, vědci), vzděláváním či pomocí médií. Do úvahy lze vzít typické charakteristiky podnikatelů (např. věk osob, vzdělání osob, ochotu přijímat riziko apod.), kteří podporu využívají a oceňují. Han a Benson (2010) uvádí, že podporu podnikání častěji užívají zavedené podniky a začínající podniky s mladými manažery, podnikatelé s vyšším vzděláním, ženy a podnikatelé využívající externí zdroje financování i dříve. Užitečnost nástrojů podpory podnikání častěji pozitivně vnímají nové podniky než podniky zavedené.

Dosud uvedenou politiku podpory podnikání lze chápat jako úzké pojetí této politiky. Široké pojetí rozšiřuje vztahy o další politiky. Podle Audretsch (2001) je stále vyšší zájem věnován významu komercializace znalosti pro konkurenceschopnost malých a středních podniků. Malé a střední podniky vykazují vyšší růst než velké podniky zejména v některých high-tech odvětvích. Inovativní malé a střední podniky nabízí možnost vysokých příjmů. Obecně jsou příjmy v malých a středních podnicích nižší než ve velkých podnicích (Audretsch, 2001). Důležité je i zjištění v Bosma et al. (2009), Fritsch a Mueller, (2004) – pro pozitivní vztah mezi podnikáním a hospodářským růstem je rozhodující počet nově, rostoucích podniků, nikoliv pouze počet nových podniků. Inovace a vysoká kvalita podnikání jsou klíčem k dosažení tohoto předpokladu. Významné jsou přitom velmi inovativní malé a střední podniky, ale i velké podniky zaměřené na drahé inovace.

Další oblastí politického zájmu je význam prostoru pro podporu podnikání. Podle Stevenson a Lundström (2001) nebo Bennett (2008) se vedle zájmu o politiku podpory malého a středního podnikání zvyšuje také význam regionální a místní úrovně pro realizaci těchto politik. Huggins a Williams (2011) uvádí, že cílem regionální konkurenceschopnosti je také schopnost přilákat a udržet podniky se stálým nebo rostoucím podílem na trhu. Podnikání je proto jedním ze zdrojů rozvoje regionů a základem strategií regionální konkurenceschopnosti (Huggins a Williams 2011). Audretsch (2001) zdůvodňuje tuto skutečnost výhodami z prostorové blízkosti a uvádí některé prostorové nástroje ovlivňující rozvoj podnikání. Ty zahrnují například klastry, sítě nebo posilování kulturních předpokladů území (Pavelková et al., 2009). Důležitý je i poznatek v Bosma et al. (2009), který připisuje prostoru význam při šíření pozitiv v ekonomice.

Politika podpory podnikání se setkává také se silnou kritikou. K této kritice uvádí například Bennett (2008), Fritsch a Mueller (2004):

- Politika podpory podnikání vede k narušení trhů a odsávání zdrojů. Proto má negativní dopady i na malé a střední podniky. Existují i alternativní možnosti řešení – například přes hospodářské komory (Bennett, 2008).
- Správné nastavení nástrojů politik podpory podnikání předpokládá „magické oko“ veřejných institucí. Toto „magické oko“ musí navíc fungovat při omezených informacích o podnikatelském sektoru. Veřejný sektor musí vzít do úvahy také sociální cíle (Bennett, 2008).
- V politice podpory podnikání je potřeba se vyhnout těm dotacím, které ohrožují odchod podniků z trhu – narušují kreativní destrukci. Dále je potřeba vyhnout se těm dotacím, které zvýhodňují nové podniky a brání tomu, aby fungoval postup přirozeného výběru. Obecně pro hospodářský růst není podstatné, zda podnik přežije nebo nepřežije, ale zda dojde k potřebné změně. K té může dojít v nových i existujících podnicích (Fritsch a Mueller, 2004)
- Náklady opatření politiky podpory podnikání mohou být ve svém důsledku vyšší než přínosy (Bennett, 2008).

Bennett (2008) dokládá uvedenou kritiku na výzkumu vzorku britských podniků. Tyto podniky velmi omezeně využívaly informační služby veřejného sektoru, většina vazeb byla mimo veřejný sektor. Bennett (2008) proto tvrdí, že nelze hovořit o selhání trhu vzhledem k informacím. Podle Bennett (2008) politika podpory podnikání v oblasti poradenství a podobných služeb je proto obtížně zdůvodnitelná. Veřejná podpora by se měla zaměřit na širší vztahy – budování infrastruktury, vzdělávání a tvorbu lidského kapitálu, stabilní finanční prostředí. Toto pojetí je nejširší pojetí podpory podnikání.

Dennis (2011a) a Dennis (2011b) poskytuje pro uvedené poznatky politiky podpory podnikání zastřešující rámec 3 typologií. První typologie rozlišuje formální a neformální instituce. K formálním institucím patří pravidla, k neformálním institucím kultura. Pro politiku podpory podnikání je ideální pozitivní kombinace formálních a neformálních institucí. Změna neformálních institucí je obtížnější (Dennis, 2011a).

Druhá typologie rozlišuje překážky regulující podnikání a podpůrné programy zejména v oblasti financování a poradenství. Pro politiku podpory podnikání je ideální kombinace minima překážek a kvality podpůrných programů. Ze své podstaty se redukce překážek zdá být významnější svým dopadem na všechny podniky. Podpůrné programy jsou naopak snazší na zavedení do praxe (Dennis, 2011b). První dvě typologie popisují podstatu nástrojů politiky podpory podnikání.

Třetí typologie rozlišuje cíle politiky podpory podnikání a typy intervencí. Cíle jsou uvedeny sociální (rovnost, inkluze) a ekonomické (růst, zaměstnanost, konkurenceschopnost). Intervence jsou uvedeny přímé a nepřímé vůči cílové

skupině (Dennis, 2011b). Tato typologie je pro další obsah této práce zásadní. Utváří základ pro různé podoby politiky podpory podnikání. V nejširší podobě jde o spojení přímých (např. finanční programy) a nepřímých (např. vzdělávání, infrastruktura) intervencí s ekonomickými a sociálními cíli rozvoje území. Tyto oblasti jsou předmětem zájmu této práce ve své empirické části. Budou využity pro naplnění hlavního cíle práce.

1.1.3 Podpora podnikání v Evropské unii a České republice

Politika podpory podnikání je předmětem zájmu také v Evropské unii a České republice. European Commission (2011) uvádí, že malé a střední podniky na konci první dekády 21. století tvořily dvě třetiny evropské zaměstnanosti v soukromém sektoru a podílely se 80 procenty na tvorbě nových pracovních míst. Malé a střední podniky jsou současně významně ohroženy dopady probíhající hospodářské krize (European Commission, 2011)

Na evropské úrovni je jedním ze základních prvků politiky podpory podnikání legislativní dokument z roku 2008 s názvem *Small Business Act* (European Commission, 2008). Tento dokument vysvětluje východiska přijetí. Za výzvu Evropské unii je považován přechod ke znalostně založené ekonomice a využití příležitostí globalizace. To je považováno za základ tvorby pracovních míst a záruku sociální soudržnosti. Zásadní role je připisována inovacím a malým a středním podnikům. Dokument konstatuje, že Evropská unie zaostává v produktivitě a růstu malých a středních podniků za USA. Dále dokument spatřuje nedostatky v přístupu k financím a inovacím pro malé a střední podniky Evropské unie. Z těchto důvodů se návrhy opatření dokumentu zaměřují na (European Commission, 2008):

- posilování image podnikatelství a zvyšování zájmu Evropanů o sebe zaměstnání,
- zlepšování podnikatelského prostředí snížením administrativní zátěže,
- zlepšování přístupu malých a středních podniků ke kapitálu ve všech formách⁷,
- zlepšování postavení malých a středních podniků k inovacím,
- zvyšování kvality lidského kapitálu v malém a středním podnikání,
- zlepšování služeb pro malé a střední podnikání, také v oblasti exportních trhů,
- vytváření sítí a posilování spolupráce malých a středních podniků.

---

⁷ Také nediskriminační přístup k veřejným zakázkám

Tato podoba politiky podpory podnikání odpovídá širšímu pojetí. Součástí politiky jsou inovace i lidský kapitál. Oproti třetí typologii v Dennis (2011b) chybí zmínka dopravní infrastruktury. European Commission (2011) zdůrazňuje význam strukturálních fondů jako nejvýznamnějšího zdroje finančních prostředků pro podporu podnikání na úrovni Evropské unie.

Podpora podnikání v České republice je v období 2007-2013 koncepčně upravena v dokumentu Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006). Dokument připisuje malému a střednímu podnikání významnou úlohu při tvorbě nových pracovních míst. V roce 2011 se malé a střední podniky podílely z 60 % na zaměstnanosti v České republice a z cca 50-55 % na výkonech, účetní přidané hodnotě a vývozu (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2012). Malé a střední podnikání je také vnímáno jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje.

Cíle dokumentu Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 kladou důraz na konkurenceschopnost malých a středních podniků v České republice. Dílčí cíle jsou obdobné jako cíle na evropské úrovni (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006):

- zlepšování podmínek pro podnikání snížením administrativní zátěže (např. jednodušší postup zakládání nových podniků, zjednodušení daňového systému) a zlepšením vymahatelnosti práva,
- zlepšování přístupu malých a středních podniků ke zdrojům financování,
- posilování významu malých a středních podniků při tvorbě inovací – malé a střední podniky jako základ znalostní ekonomiky,
- zlepšování infrastruktury podpory malého a středního podnikání v oblastech vzdělávání, vazeb k vědě a výzkumu, poradenských služeb, podpory exportu, energetických úspor, síťování a dalších.

Pojetí koncepce opětovně odpovídá širšímu pojetí politiky podpory podnikání se zahrnutím témat inovace a lidský kapitál. I v tomto případě je oproti třetí typologii v Dennis (2011b) opomíjen vztah dopravní infrastruktury a rozvoje podnikání. Naopak je důraz kladen na územní soudržnost. Podnikání je označováno jako nástroj pro vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Toto je dosaženo tvorbou pracovních míst v lokálních ekonomikách. Zásadní role je připisována strukturálním fondům Evropské unie (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006).

Ve struktuře operačních programů České republiky, které jsou financovány ze strukturálních fondů Evropské unie, má pro podporu podnikání nejvyšší význam Operační program Podnikání a inovace (OPPI). Tabulka 2 znázorňuje členění OPPI podle prioritních os a oblastí podpory. Ty navazují na cíle Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013. Vedle OPPI existují v České republice některé státní programy podpory podnikání – například

programy v oblasti vědy a výzkumu, energetických úspor, technologických center a další. V návaznosti na širší pojetí souvisí s podporou podnikání také operační programy zaměřené na rozvoj lidských zdrojů, vědu, výzkum a inovace nebo dopravní infrastrukturu (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2012).

Tabulka 2: Členění OPPI na prioritní osy a oblasti podpory

Prioritní osa	Oblast podpory	Zaměření cíle
1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	Posílení podnikatelství řešením klíčových překážek podnikání zejména v přístupu nových podniků k financím
	1.2 Využití nových finančních nástrojů	
2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory MSP	Zvýšení konkurenceschopnosti MSP zaváděním nových technologií, včetně ICT, a strategických služeb
	2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	
3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	Zvýšení účinnosti využití energie v průmyslu včetně obnovitelných zdrojů
4. Inovace	4.1 Zvýšená inovační výkonnost podniků	Posílení inovačních aktivit podniků
	4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	
5. Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce	Zkvalitnění vztahů podnikání, inovací a lidských zdrojů včetně spolupráce aktérů
	5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	
	5.3 Infrastruktura pro podnikání	
6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	Zvýšení intenzity a kvality služeb pro podnikání
	6.2 Podpora marketingových služeb	

Zdroj: upraveno podle Ministerstvo průmyslu a obchodu (2012)

1.2 Kohezní politika a regionální disparity – teoretická východiska

Evropská unie dlouhodobě věnuje pozornost podpoře těch sfér a regionů, které potřebují pomoc (Wokoun, 2007). Hlavním nástrojem této podpory je kohezní politika. Její význam se zvyšuje od její první reformy v roce 1988. Hájek a Novosák (2010) uvádí, že zvyšování významu souvisí s posílením kohezní politiky legislativně i finančně. Kohezní politika má stále vyšší podíl na celkovém

rozpočtu Evropské unie. Základním cílem kohezní politiky je posilovat harmonický rozvoj Evropské unie snižováním rozdílů, disparit mezi regiony a rozvojem znevýhodněných regionů (Bache, 2008). Jedním z klíčových pojmů kohezní politiky tedy jsou regionální disparity.

1.2.1 Regionální disparity, regionální politika a podnikání

Jedním ze znaků rozvoje regionů je jeho nevyváženost. Některé regiony vykazují lepší hodnoty ukazatelů rozvoje než jiné. Současně je přirozené, že v některých ukazatelích může region nabývat lepších hodnot, zatímco v jiných ukazatelích hodnot horších. Nahromadění špatných hodnot ukazatelů rozvoje vede ke vzniku problémových regionů – například strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony ve vymezení státem podporovaných regionů české regionální politiky (Wokoun, 2003). Na takový typ regionů se zaměřuje podpora regionální politiky, a tedy i politiky kohezní.

Nerovnosti mezi regiony, tj. regionální disparity, přitahují pozornost z řady důvodů. Příliš velké regionální rozdíly jsou považovány jako negativní ze společenských i ekonomických důvodů. Společenské důvody jsou spojeny s existencí nespravedlnosti ve společnosti. Ekonomické důvody jsou spojeny s neefektivním využitím zdrojů (Reiner, 1999). Regionální disparity existují ve velkém počtu tematických oblastí. Svědčí o tom jeden z výzkumných programů Ministerstva pro místní rozvoj (program WD), který se věnoval přímo regionálním disparitám. Logicky i podnikání je jednou z těchto tematických oblastí.

Zájem o téma regionálního podnikání se významně zvýšil v posledních 15 letech (Sternberg, 2012). Prostorovému prvku podnikání je připisován stále vyšší význam. K tomuto došlo kvůli rostoucímu zájmu o malé a střední podnikání od 70. let 20. století a úspěchu řady regionů, jejichž rozvoj byl na malém a středním podnikání postaven. Becattini (1991) například popisuje překvapivý úspěch regionu Třetí Itálie v konkurenci tradičních průmyslových regionů Itálie. Tento úspěch byl postaven právě na malém a středním podnikání. Sternberg (2012) uvádí některé teorie významné pro podnikání, v nichž má prostor hlavní význam. K nim patří:

- aglomerační výhody a urbánní externality plynoucí z prostorové blízkosti,
- sektorové klastry a regionální inovační systémy,
- kreativní regiony.

Výhody prostorové blízkosti vedou ke koncentraci poptávky, infrastruktury, vzdělanosti, talentu a přispívají k rozvoji regionu. Nejčastěji jsou výhody prostorové blízkosti koncentrovány v jádrových, většinou, urbánních regionech. Právě u těchto regionů je pak možné pozorovat i vyšší zastoupení malých a středních

podniků a nových podniků (Sternberg, 2012; Huggins a Williams, 2011). Naopak periferní regiony a jejich rozvoj je negativně ovlivněn horšími hodnotami ukazatelů, které popisují podnikání. Podle Bennett (2008) jsou hlavní prostorové problémy rozvoje podnikání spojeny právě s periferními regiony. Také podle Sternberg (2012) je populační hustota jeden z klíčových faktorů pro vysvětlení regionálních rozdílů v hodnotách ukazatelů podnikání. Na příkladu německých a španělských regionů Sternberg (2012) uvádí, že lidé žijící v periferních, zaostávajících, regionech vykazují nižší míru podnikatelské aktivity i slabší percepce k podnikání, než lidé žijící v jádrových, vyspělých, regionech. Současně regiony s lepšími hodnotami ekonomické výkonnosti mají vyšší tendenci k vyšším hodnotám ukazatelů podnikání. Romero (2012) spojuje periferní, zaostávající, regiony s vyšším podílem tzv. závislých podniků, tj. podniků orientujících se na prodej výstupů na regionálním trhu a nákup vstupů na mimo-regionálním trhu. Z hlediska rozvoje regionů je tento model podnikatelského sektoru nejméně pozitivní.

Výše uvedené znamená, že podpora podnikání může být vhodnou strategií pro rozvoj periferních, zaostávajících, regionů. Vystoupil a Šauer (2010) zdůrazňují význam této podpory v době hospodářské krize. Důležité je zohlednit také význam inovací. I česká Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 má jeden z cílů snižovat regionální disparity rozvojem podnikání. Není možné ale zapomínat, že regionální politiky mají dva cíle. Vedle disparitního cíle, jde také o cíl rozvojový. Z územního hlediska by pak podpora měla směřovat do regionů s lepšími předpoklady rozvoje. Hledání souladu mezi oběma cíli je také zájmem kohezní politiky Evropské unie (Hájek a Novosák, 2010). Hodnocení prostorového rozmístění podpor regionální politiky je logicky jednou z důležitých otázek výzkumu. Překvapivě je ale výzkum tohoto tématu spíše omezený. K výjimkám patří:

- Blažek a Macešková (2010) se zajímali o prostorové rozložení veřejných investic regionální politiky České republiky. Hledali rozdíl mezi regiony se soustředěnou podporou státu a ostatními regiony. Disparitní cíl by logicky preferoval regiony se soustředěnou podporou státu, regiony zaostávající. Výsledky ukázaly na rovnoměrný vzor prostorového rozložení veřejných investic regionální politiky České republiky mezi regiony se soustředěnou podporou státu a ostatní regiony.
- Podle Crescenzi a Rodriguez-Pose (2011) není rozložení finanční podpory evropské kohezní politiky v souladu s intenzitou socioekonomických problémů. Pak vzniká problém, že skutečně zaostávající regiony určitého socioekonomického problému nejsou z regionální politiky podporovány. Llos (2009) našel naopak soulad mezi rozložením finanční podpory kohezní

politiky a mírou zaostávání regionů v Řecku. Výsledky jsou tedy nejednotné.

- Šauer (2009) se věnoval hodnocení projektů cestovního ruchu, které byly podpořeny ze Společného regionálního operačního programu v období 2004-2006. Šauer (2009) se věnoval i prostorovému hledisku. Podle něj více finančních prostředků směřovalo do oblastí s lepšími předpoklady cestovního ruchu. Šauer (2009) toto označuje za územní efektivitu. Je zřejmé, že preferuje rozvojový cíl regionální politiky, nikoliv cíl disparitní. Vystoupil a Šauer (2010) rozšířili stejný typ hodnocení o regionální operační programy v období 2007-2013. I oni hovoří o minimální podpoře zaostávajících regionů.

Také výzkum vztahů mezi regionálními politikami a regionálním podnikáním je spíše omezený (Sternberg, 2012). V českém prostředí patří k výjimkám následující práce. Čadil (2009) se věnoval hodnocení dílčího programu INOVACE Operačního programu průmysl a podnikání v období 2004-2006. V závěrech Čadil (2009) ukázal, že jen 49 % projektů bylo přiděleno malým a středním podnikům. Podle Čadil (2009) toto ukazuje nízkou připravenost malých a středních podniků čerpat dotace v tomto období. Prostorové hledisko bylo hodnoceno na úrovni krajů. Nejvyšší přínos vzhledem k nárůstu přidané hodnoty byl nalezen v Ústeckém, Libereckém a Plzeňském kraji a vzhledem k počtu pracovních míst ve Středočeském, Zlínském a Plzeňském kraji. Felixová (2012) se pak zajímala o prostorové rozložení finančních prostředků OPPI. Hledala soulad alokace těchto prostředků a vymezení zaostávajících regionů jako regionů se soustředěnou podporou státu. Podle Felixové (2012) se nepotvrdilo, že by zaostávající regiony dostávaly relativně vyšší objem finančních prostředků z OPPI. Felixová (2012) ale také uvádí, že vyšší objem finančních prostředků z OPPI směřoval do zaostávajících regionů v rámci programu ROZVOJ, který se zaměřuje na podporu nových podniků. Tento přístup může být v souladu s tematickým rozlišením předpokladů různých typů regionů. Progresivní tematické oblasti jsou mnohem méně často realizované v zaostávajících regionech než tematické oblasti méně progresivní (Ederveen a Gorter, 2002).

Detailně se celou problematikou vztahů regionální politiky a regionálních disparit zabýval Hájek (2011) a Hájek et al. (2012). Zkoumáno bylo územní rozložení finančních prostředků kohezní politiky cíle Konvergence v období 2007-2013. Území bylo rozděleno více způsoby – vymezení regionů se soustředěnou podporou státu, vymezení území podle regionální a sídelní hierarchie. V hlavních závěrech lze najít:

- Do zaostávajících regionů – regionů se soustředěnou podporou státu - nešlo vyšší množství finančních prostředků přepočtených na obyvatele než do ostatních regionů.
- Větší význam pro čerpání finančních prostředků má regionální hierarchie. Zejména se tento faktor projevuje ve více progresivních tematických oblastech. Vyšší finanční alokace připadá na regiony stojící výše v prostorové hierarchii.
- Významné rozdíly existují při hodnocení podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace. Zaostávající regiony mají vyšší finanční alokaci na 1 obyvatele u hodnocení podle místa realizace.
- Hájek (2011) se zabýval i hodnocením OPPI. Tedy operačního programu s nejužším vztahem k podpoře podnikání. Tři uvedené závěry jsou pravdivé i pro OPPI. Přesto význam regionální hierarchie se u podnikání nejeví až tak silný jako u jiných operačních programů.

1.2.2 Regionální disparity a regionální politika – přístupy k výzkumu

Regionální disparity byly zkoumány ve velkém počtu prací. Pro tuto disertační práci byly zvoleny dva přístupy. Tyto přístupy autor kombinuje do návrhu metodiky zkoumání podpory podnikání z prostředků kohezní politiky, regionální politiky Evropské unie. Námětem k tomuto přístupu je tvrzení v Crescenzi a Rodriguez-Pose (2011), že rozložení finanční podpory evropské kohezní politiky není v souladu s intenzitou socioekonomických problémů. Proto nemůže plnit cíl snižování regionálních rozdílů. Před návrhem integrující metodiky představíme oba přístupy.

První využitý přístup se soustředí na regionální disparity. Metodický přístup byl navržen v projektu řešeném na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě v Ostravě v programu WD Ministerstva pro místní rozvoj, který se zaměřoval na regionální disparity (závěry např. Kutscherauer et al., 2010a). Tento projekt je založen na komplexním přístupu ke studiu problematiky regionálních disparit. Zabývá se otázkami klasifikace, identifikace a dekompozice disparit na straně jedné a návrhu možných indikátorů na straně druhé.

Podle Kutscherauer et al. (2010b) jsou disparity spojené s rozdílností znaků subjektů. Existují disparity negativní a disparity pozitivní. Negativní disparity jsou ty disparity, ve kterých subjekt zaostává. Pokud chceme zaostávání odstranit, hovoříme o disparitním přístupu. Odstraňujeme negativní situaci. Pozitivní disparity jsou ty disparity, ve kterých je subjekt jedinečný. Tyto disparity se snažíme využít k tomu, aby došlo k rozvoji. Dostáváme dva tradiční cíle regionální politiky. Disparitní cíl chce snižovat regionální rozdíly, rozvojový cíl chce využívat silné stránky regionů. Podpora disparitního cíle se zaměřuje na zaostávající regiony, podpora rozvojového cíle pak na nejrozvinutější regiony.

Disparity lze klasifikovat. Je mnoho různých klasifikací, které mají různý počet úrovní. Kutscherauer et al. (2010b) uvádí tematickou klasifikaci jako dekompozici disparit z vyšší na nižší úroveň. Rozlišují:

- disparity územní povahy – geografické a přírodní podmínky území,
- disparity ekonomické povahy – regionální výstup,
- disparity sociální povahy – úroveň příjmů a kvality života.

Kutscherauer et al. (2010b) dále uvádí dvě nižší úrovně disparit územní, ekonomické a sociální povahy (problémové celky a deskriptory). Tabulka 3 znázorňuje celou dekompozici.

Tabulka 3: Tematická klasifikace disparit

Sféra	Problémový celek	Deskriptor
Územní	Struktura regionu	Podíl městského obyvatelstva
		Rozloha
		Celková hustota obyvatelstva
		Nadmořská výška
		Výšková členitost
		Zastavěné plochy
		Podíl zemědělské půdy
		Podíl lesní půdy
		Podíl lesů na obyvatele
		Klimatické poměry
	Dopravní infrastruktura	Pozemní komunikace
		Dopravní obsluha
		Železniční doprava
		Letecká doprava
	Dopravní obsluha	Integrované dopravní systémy
	Technická infrastruktura	Vodní hospodářství
		Elektrická energie
		Zásobování plynem
	Životní prostředí	Ovzduší
		Odpady
Charakter přírody	Příroda a biodiverzita	

Zdroj: Kutscherauer et al. (2010b)

Tabulka 3: Tematická klasifikace disparit

Sféra	Problémový celek	Deskriptor
Ekonomická	Ekonomický potenciál	Výkonnost ekonomiky
		Produktivita
		Vnější vztahy
	Ekonomická struktura	Odvětвовá struktura
		Struktura podle subjektů
	Rozvojový potenciál	Věda a výzkum
		Zahraniční kapitál
		Investice
	Lidský potenciál	Aktivní obyvatelstvo
		Zaměstnanost
		Nezaměstnanost
		Mobilita
Sociální	Obyvatelstvo	Věková struktura
		Zdravotní stav
		Vzdělání
		Životní úroveň
		Migrace
	Sociální vybavenost	Zdravotnictví
		Školství
		Sociální služby
		Kultura
		Sport
		Bydlení
	Sociální patologie	Ohrožení chudobou
		Kriminalita
		Nehodovost

Zdroj: Kutscherauer et al. (2010b)

Tabulka 3 potvrzuje význam regionálních disparit pro podporu podnikání. Obsah typologie vztahující se k podnikání podle Dennis (2011b) je součástí obsahu tabulky 3. Průnik typologie podle Dennis (2011b) a klasifikace podle Kutscherauer et al. (2010b) bude použitý v návrhu metodiky.

Pro každou úroveň klasifikace tabulky 3 jsou navrženy vhodné indikátory (Hučka et al., 2009). Indikátorový přístup je využit i v této disertační práci. In-

dikátory představují jistý druh nástroje, který je možné využít pro analýzu stavu a trendů vývoje (Scipioni et al. 2009). Využití indikátorového přístupu je spojeno s několika otázkami. Jde o výběr indikátorů, který je ovlivněn řadou aspektů (Galvasová et al. 2009):

- aspekt sledovaného cíle, tj. co je posláním indikátoru,
- aspekt prostorové úrovně, tj. jakého území se týká,
- aspekt dostupnosti dat ve vztahu k předchozím dvěma aspektům.

Poslední z těchto bodů lze považovat za základní problém studia regionálních disparit. Druhou otázkou práce s indikátory je jejich zpracování. Galvasová et al. (2009) uvádí možnost vyhodnocení dat indikátorů pomocí referenčních hodnot (průměrné hodnoty, limitní hodnoty), cílových hodnot (očekávaný či žádoucí stav), souhrnných indexů. Indikátory mohou mít různý význam. To je řešeno stanovením vah.

Druhý přístup byl použit v Hájek (2011) pro hodnocení územního rozložení finančních prostředků kohezní politiky. Hájek (2011) se zabýval otázkou, jestli více finančních prostředků kohezní politiky proudí do zaostávajících regionů nebo ne. Zaostávající regiony Hájek (2011) nevymezoval podle disparit, ale podle české regionální politiky. Zaostávající regiony tedy odpovídaly regionům se soustředěnou podporou státu. Tento přístup ale může mít své nedostatky. Finanční prostředky do zaostávajících regionů mohou proudit v těch tematických oblastech, ve kterých je na tom region dobře. Příkladem může být životní prostředí. Zaostávající, periferní, regiony často mají kvalitní životní prostředí. Naopak hospodářsky vyspělejší, jádrové, regiony často trpí nekvalitním životním prostředím – znečištění ovzduší, brownfields a další. Prostředky regionální, kohezní, politiky oblasti životního prostředí ale mohou více proudit do zaostávajících regionů s lepším životním prostředím. Tím vzniká nesoulad mezi regionálními disparitami a finanční alokací prostředků regionální, kohezní politiky, politiky v oblasti životního prostředí. Tato disertační práce reaguje na tento nedostatek. Disertační práce nevyužívá vymezení zaostávajících regionů jako státem podporovaných regionů podle Hájek (2011). Autor naopak vymezuje zaostávající regiony podle skutečných disparit. Využívá přitom tematické klasifikace pro podporu podnikání podle třetí klasifikace v Dennis (2011b) a podle přístupu v Kutscherauer et al. (2010b). Hodnocení úrovně regionálních disparit vychází z indikátorového přístupu podle Kutscherauer et al. (2010b) a Galvasová et al. (2009).

1.2.3 Kohezní politika v období 2007-2013 v České republice

Kohezní politika je v období 2007-2013 klíčovou rozvojovou politikou České republiky. Objem finančních prostředků kohezní politiky na 1 obyvatele pro

Českou republiku je nejvyšší ze všech zemí Evropské unie (Marek a Baun, 2008; Hájek a Novosák, 2010). Pro tuto práci je důležité rozdělení prostředků kohezní politiky mezi operační programy. Operační programy jsou spojeny s tematickým rozdělením finančních prostředků. Tabulka 4 uvádí přehled operačních programů v České republice v období 2007-2013.

Tabulka 4: Operační programy (OP) České republiky v období 2007-2013

Typ operačního programu	Operační program
Tematické operační programy cíle Konvergence; Integrovaný OP, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Technická pomoc i pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	OP Podnikání a inovace
	OP Výzkum a vývoj pro inovace
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
	OP Životní prostředí
	OP Doprava
	Integrovaný operační program
	OP Technická pomoc
Regionální operační programy (ROP) cíle konvergence	ROP Jihovýchod
	ROP Jihozápad
	ROP Moravskoslezsko
	ROP Severovýchod
	ROP Severozápad
	ROP Střední Čechy
	ROP Střední Morava
Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	OP Praha Konkurenceschopnost
	OP Praha Adaptabilita
OP cíle Evropská územní spolupráce	OP příhraniční spolupráce se svobodným státem Bavorsko, se svobodným státem Sasko, s Rakouskem, se Slovenskou republikou, s Polskem
	OP nadnárodní spolupráce
	OP meziregionální spolupráce

Zdroj: upraveno podle Hájek a Novosák (2010)

Operační programy České republiky se člení na tematické operační programy a regionální operační programy. Tematické operační programy se týkají jednoho tématu pro více regionů soudržnosti. Regionální operační programy se týkají více témat pro jeden region soudržnosti (Wokoun, 2007). Rozlišit lze operační programy tří cílů. Operační programy cíle Konvergence se týkají všech regionů

soudržnosti kromě hlavního města Prahy. Operační programy cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost se týkají hlavního města Prahy.

Tematicky pokrývají operační programy širokou oblast témat. Mezi tyto témata patří přímo i podpora podnikání. Týká se to přitom úzké definice podpory podnikání i široké definice podpory podnikání, podle vymezení úzké a široké definice v kapitole 1.1.2. Operační programy se dále člení v hierarchické struktuře cílů. Pro podporu podnikání jsou podstatné jen některé z nich. Jejich výběr bude představen v metodice práce.

2 CÍL PRÁCE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Shrnutí současného stavu řešené problematiky uvedlo základní východiska pro formulování cílů práce a metod zpracování. Tyto popisuje tato kapitola.

2.1 Cíle a hypotézy práce

Cíl práce navazuje na poznatky kapitoly 1. Zabývá se hodnocením podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky. Zajímá se zejména o hlavní cíl kohezní politiky a jeden z cílů české Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006) - snižovat meziregionální rozdíly a podporovat rozvoj zaostávajících regionů (dále chápáno jako sociální soudržnost⁸). Hodnocení je provedeno pro programové období 2007-2013 a s podnikáním související operační programy cíle Konvergence.

Hlavním cílem disertační práce tedy je navrhnout metodiku hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli sociální soudržnosti. Metodika je ověřována na příkladu území regionu soudržnosti Střední Morava, který je tvořen územím Olomouckého a Zlínského kraje. Hlavní cíl disertační práce je rozveden do těchto dílčích cílů:

- analyzovat úroveň regionálních disparit (rozdílů) dílčích prostorových jednotek území regionu soudržnosti Střední Morava vzhledem k jednotlivým faktorům podnikání – identifikovat zaostávající oblasti v území,
- analyzovat prostorové rozmístění finančních prostředků kohezní politiky na podporu jednotlivých faktorů podnikání na území regionu soudržnosti Střední Morava a se zhodnocením charakteristik příjemců podpory,
- zhodnotit míru souladu rozmístění finančních prostředků kohezní politiky na podporu podnikání na území regionu soudržnosti Střední Morava na jedné straně s podobou regionálních disparit (rozdílů) dílčích prostorových jednotek území regionu soudržnosti Střední Morava ve vztahu k podnikání na straně druhé,
- syntetizovat vztahy mezi úrovní regionálních disparit (rozdílů) dílčích prostorových jednotek území regionu soudržnosti Střední Morava a rozmístění finančních prostředků kohezní politiky na území regionu soudržnosti Střední Morava v podobě více-tematického přístupu.

Vedlejším cílem práce je zhodnotit základní charakteristiky a postoje hlavních příjemců podpory k podpoře podnikání z kohezní politiky.

---

⁸ Sociální soudržnost je chápána v širokém pojetí včetně územní soudržnosti.

Hypotézy disertační práce vzhledem k jejím cílům předpokládají:

- Podpora podnikání z finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky v programovém období 2007-2013 sleduje v území regionu soudržnosti Střední Morava disparitní cíl regionální politiky – dochází k relativně vyšší alokaci v zaostávajících oblastech regionu soudržnosti.
- Existují dílčí specifické rozdíly mezi jednotlivými oblastmi území regionu soudržnosti Střední Morava při podpoře podnikání z finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky v programovém období 2007-2013.

První hypotéza vychází z tradičního cíle regionální politiky obecně a jednoho z cílů české Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013 (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006). Ale zároveň je bráno do úvahy, že velký počet studií ukazuje na problematičnost disparitního cíle při jeho praktické realizaci (Hájek, 2011; Hájek et al., 2012; Šauer, 2009; Felixová, 2012; Blažek a Macešková, 2010). Proto je první hypotéza doplněna druhou hypotézou. Ta zdůrazňuje specifika jednotlivých oblastí na území regionu soudržnosti Střední Morava.

2.2 Metodika zpracování

Pro naplnění hlavního cíle práce je použita následující metodika. Metodika se skládá ze dvou základních částí. První část se zaměřuje na hodnocení regionálních disparit (rozdílů) jednotlivých faktorů podnikání a celkové hodnocení všech faktorů společně. Teoretickým východiskem pro vymezení jednotlivých faktorů podnikání je klasifikace v Dennis (2011b). Klasifikace vymezuje vedle cílů politiky podpory podnikání také typy intervencí. Typy intervencí zahrnují přímé a nepřímé intervence vůči cílové skupině. Mezi přímé intervence se řadí přímá podpora podnikům např. v podobě finančních programů či poradenství. Mezi nepřímé intervence se řadí zejména vzdělávání, věda a výzkum a infrastruktura (Dennis, 2011b). Uvedená klasifikace je v této práci využita při výběru hodnocených faktorů podnikání. Tabulka 5 uvádí jejich přehled a základní charakteristiku.

Pro hodnocení regionálních disparit byl v této práci využit metodický přístup navržený v Kutscherauer et al. (2010b), Hučka et al. (2009). Pět uvedených faktorů podnikání odpovídá sférám klasifikace disparit v tabulce 3. K těmto pěti sférám jsou navrženy vhodné deskriptory – indikátory. Přirozeným požadavkem na indikátory je datová dostupnost pro dílčí prostorové jednotky regionu soudržnosti Střední Morava. Za tyto dílčí prostorové jednotky jsme zvolili úroveň okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Tabulka 5: Hodnocené faktory podnikání

Faktor podnikání	Charakteristika
Podnikatelská infrastruktura	Podnikatelská infrastruktura je přímý typ intervencí na podporu podnikání. Tento typ zahrnuje intervence v podobě infrastrukturních projektů v oblasti podnikání – podnikatelské inkubátory, infrastruktura cestovního ruchu, střediska pro školící aktivity a další.
Podnikatelské služby	Podnikatelské služby jsou přímý typ intervencí na podporu podnikání. Tento typ zahrnuje intervence v oblasti finanční podpory podnikání, marketingu, poradenství a další.
Rozvoj lidských zdrojů	Rozvoj lidských zdrojů je kombinací přímého a nepřímého typu intervencí na podporu podnikání. Přímý typ intervencí je zaměřen na cílovou skupinu pracovníků podniků. Nepřímý typ intervencí se týká tvorby lidského kapitálu obecně. Naše volba se týká dvou typů vzdělávání – terciárního vzdělávání, dalšího a celoživotního vzdělávání.
Výzkum a vývoj	Výzkum a vývoj je kombinací přímého a nepřímého typu intervencí na podporu podnikání. Přímý typ intervencí je zaměřen přímo na podnikový výzkum a vývoj. Nepřímý typ intervencí se týká výzkumu a vývoje obecně ve vztahu k vysokým školám či dalším vědecko-výzkumným organizacím.
Dopravní infrastruktura	Dopravní infrastruktura je nepřímý typ intervencí na podporu podnikání. Pro hodnocení byl zvolen faktor silniční infrastruktury. Jeho volba je motivována významem silniční dopravy pro současné podnikání.

Zdroj: vlastní zpracování na základě Dennis (2011b)

Tabulka 6 uvádí přehled zvolených deskriptorů – indikátorů pro jednotlivé faktory podnikání. Doplněny jsou informace o zdroji, roku a prostorové úrovni hodnocených dat. Zdůvodnění výběru ukazatelů je následující:

- Indikátory faktorů podnikání – podnikatelská infrastruktura a podnikatelské služby – jsou stejné. Vybrané indikátory charakterizují kvalitu podnikatelského prostředí. Tu považujeme za lépe rozvinutou, pokud se v území nachází vyšší podíl ekonomických subjektů k počtu ekonomicky aktivních osob (míra podnikatelství). Podnikatelské prostředí považujeme za více

kvalitní, pokud je podíl fyzických osob k počtu ekonomických subjektů v území nižší.⁹

- Indikátory faktoru podnikání – rozvoj lidských zdrojů – se zaměřují na kvalitu lidských zdrojů v podobě vzdělání a zaměstnanosti. Situaci považujeme za lepší, pokud je míra nezaměstnanosti v území nižší a pokud je podíl osob s vysokoškolským vzděláním na celkovém počtu obyvatel území vyšší.
- Indikátory faktoru podnikání – výzkum a vývoj – se týkají předpokladů výzkumu a vývoje (výdaje určené na výzkum a vývoj, počet pracovišť výzkumu a vývoje, přítomnost veřejné vysoké školy) a jednoho z výstupů výzkumu a vývoje (počet patentů). Situaci považujeme za lepší, pokud jsou přepočtené hodnoty předpokladů i výstupu výzkumu a vývoje k počtu ekonomicky aktivních osob nebo k počtu ekonomických subjektů se sídlem v území vyšší.
- Indikátor faktoru podnikání – dopravní infrastruktura – byl vybrán, aby se dotýkal hlavního cíle výstavby dopravní infrastruktury – zlepšovat dopravní dostupnost a tím snižovat dopravní náklady. Indikátor vychází ze silniční dopravy a hodnotí dopravní dostupnost po silnici mezi všemi obcemi s rozšířenou působností na území kraje. Dopravní dostupnost je měřena jako rychlost dostupnosti všech obcí s rozšířenou působností na území kraje po silnici. Situaci v území považujeme za lepší, pokud rychlost dopravní dostupnosti je vyšší.

Výběr indikátorů je ovlivněn omezenou nabídkou deskriptorů na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V případě faktoru podnikání – výzkum a vývoj – byla u dvou indikátorů zvolena úroveň okresu. Tuto skutečnost je nutné vzít do úvahy při souhrnném vyhodnocení indikátorů. Z časového hlediska se hodnocené indikátory vážou na začátek hodnoceného programového období 2007-2013. U některých ukazatelů jsou vybrány průměrné hodnoty dvou let pro snížení vlivu časově krátkých výkyvů.

---

⁹ Vyšší institucionální forma organizace

Tabulka 6: Hodnocené indikátory-deskriptory faktorů podnikání

Faktor podnikání	Indikátor-deskriptor	Zdroj dat a prostorová úroveň
Podnikatelská infrastruktura	Počet ekonomických subjektů se sídlem v území k počtu ekonomicky aktivních osob (2006, 2007*)	Český statistický úřad Správní obvod ORP
	Podíl fyzických osob k počtu ekonomických subjektů se sídlem v území (2006, 2007*)	Český statistický úřad Správní obvod ORP
Podnikatelské služby	Stejně jako pro faktor podnikatelská infrastruktura	Stejně jako pro faktor podnikatelská infrastruktura
Rozvoj lidských zdrojů	Míra nezaměstnanosti (2006, 2007*)	Český statistický úřad Správní obvod ORP
	Podíl osob s vysokoškolským vzděláním na celkovém počtu obyvatel (2001, 2011*) starších 15 let	Český statistický úřad Správní obvod ORP
Výzkum a vývoj	Výdaje výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru k počtu ekonomicky aktivních osob (2008)	Český statistický úřad Okres
	Počet platných patentů v podnikatelském sektoru k počtu ekonomicky aktivních osob (2010)	Český statistický úřad Okres
	Počet pracovníků** pracovišť s převládající činností kódů NACE-CZ - výzkum a vývoj (část oddílu 72) k počtu ekonomicky aktivních osob (2007)	Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012 Správní obvod ORP
	Přítomnost sídla veřejné vysoké školy (2007)	Ano = 1; Ne = 0 Správní obvod ORP
Dopravní infrastruktura	Dopravní dostupnost měřená jako podíl součtu všech silničních vzdáleností mezi obcemi s rozšířenou působností kraje v km a součtu všech nejrychlejších časů silniční dostupnosti všech obcí s rozšířenou působností kraje v hodinách (ukazatel rychlosti v km za hodinu)***	Vlastní zpracování podle dat GPS systémů Správní obvod obcí s rozšířenou působností

* Průměr hodnot dvou uvedených let

** Výpočet na základě informací ČSÚ o kategoriích počtu pracovníků, přiřazena střední hodnota kategorií

*** Z hodnocení vynechány po roce 2007 postavené silnice nadregionálního významu – D1 a R55 Kroměříž – Hulín; Otrokovice – Hulín – Horní Moštěnice ve Zlínském kraji a D1 Lipník nad Bečvou – Hranice na Moravě v Olomouckém kraji

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení regionálních disparit v regionu soudržnosti Střední Morava je pro jednotlivé faktory podnikání provedeno výpočtem jednoho souhrnného indexu. Index je vypočítán z indikátorů uvedených v tabulce 6. Pro výpočet souhrnného indexu byla použita základní multikriteriální metoda hodnocení, která přiřazuje indikátorům stejnou váhu a hodnoty indikátorů spojuje prostřednictvím součtu. Využita je vážená forma – celková hodnota je vydělena počtem indikátorů. Rozdílný charakter indikátorů byl řešen metodou normované proměnné. Metoda normované proměnné vychází ze dvou rovnic:

$$u = \frac{x_i - x_{min}}{s}, \quad u = \frac{x_{max} - x_i}{s},$$

kde u je normovaná veličina daného indikátoru, x_{max} je nejvyšší hodnota daného indikátoru ze všech hodnot prostorových jednotek, x_{min} je nejnižší hodnota daného indikátoru ze všech hodnot prostorových jednotek, x_i je hodnota dané prostorové jednotky a s je směrodatná odchylka hodnot všech prostorových jednotek. První rovnice se použije v případě, pokud nejvyšší hodnoty jsou nejlepší. Druhá rovnice se použije v případě, pokud nejnižší hodnoty jsou nejlepší. Metoda normované proměnné umožňuje vypočítat bezrozměrné veličiny, které lze sčítat (Kutscherauer et al., 2010b). Hodnocení je provedeno na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. U indikátorů, pro které jsou data pouze na okresní úrovni, jsou správnímu obvodu obce s rozšířenou působností přiřazeny hodnoty okresu, ve kterém se nachází.

Stejný postup je použit také pro výpočet komplexního indexu faktorů podnikání. Ten pro jednotlivé prostorové jednotky kombinuje hodnoty všech definovaných faktorů podnikání, kterým je přiřazena stejná váha. Využita je nejjednodušší podoba multikriteriální metody hodnocení. Kritéria jsou indexy faktorů podnikání. Tyto indexy jsou již normované hodnoty, proto není nutné využít metodu normované proměnné.

Druhá část metodiky se zaměřuje na hodnocení prostorového rozmístění finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky. Praktická realizace cíle Konvergence kohezní politiky v České republice je založena na tematických a regionálních operačních programech (viz tabulka 4). Pro hodnocení byly vybrány operační programy nebo jejich části, které mají vztah ke sledovaným faktorům podnikání (viz tabulka 5). Tabulka 7 uvádí přehled dále hodnocených operačních programů a jejich částí ve vztahu k faktorům podnikání. U ROP byl vybrán pouze ROP Střední Morava vzhledem k jeho zaměření na region soudržnosti Střední Morava.

Tabulka 7: Faktory podnikání a operační programy cíle Konvergence

Faktor podnikání	Operační programy cíle Konvergence
Podnikatelská infrastruktura	- Operační program Podnikání a inovace <i>Prioritní osa Efektivní energie</i> <i>Prioritní osa Prostředí pro podnikání a inovace</i> - ROP Střední Morava <i>Prioritní osa Integrovaný rozvoj a obnova regionu</i> <i>Prioritní osa Cestovní ruch – Podnikatelská infrastruktura a služby</i>
Podnikatelské služby	- Operační program Podnikání a inovace <i>Prioritní osa Vznik firem</i> <i>Prioritní osa Rozvoj firem - Bankovní nástroje podpory MSP</i> <i>Prioritní osa Služby pro rozvoj podnikání</i> - ROP Střední Morava <i>Prioritní osa Cestovní ruch – Integrovaný rozvoj cestovního ruchu</i>
Rozvoj lidských zdrojů	- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost <i>Prioritní osa Adaptabilita</i> - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost <i>Prioritní osa Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj – Vysokoškolské vzdělávání; Vyšší odborné vzdělávání</i> <i>Prioritní osa Další vzdělávání</i> <i>Prioritní osa Systémový rámec celoživotního učení</i>
Výzkum a vývoj	- Operační program Podnikání a inovace <i>Prioritní osa Inovace</i> <i>Prioritní osa Rozvoj firem - Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb</i> - Operační program Věda a výzkum pro inovace <i>Všechny prioritní osy s výjimkou prioritní osy Technická pomoc</i> - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost <i>Prioritní osa Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj – Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji; Partnerství a sítě</i>
Dopravní infrastruktura	- Operační program Doprava <i>Prioritní osa Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T</i> <i>Prioritní osa Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T</i> - ROP Střední Morava <i>Prioritní osa Doprava</i>

Zdroj: vlastní zpracování na základě programových dokumentů jednotlivých operačních programů

Tabulka 8: Sledované charakteristiky projektů

Charakteristika	Vysvětlení, zdroj dat
Základní údaje	- Název a číslo projektu (zdroj dat informační systém Centra pro regionální rozvoj) - Jméno a identifikační číslo příjemce podpory (zdroj dat informační systém Centra pro regionální rozvoj) - Operační program a prioritní osa podpory projektu (zdroj dat informační systém Centra pro regionální rozvoj)
Finanční alokace prostředků EU	- Alokovaná finanční podpora Evropské unie v Kč (zdroj dat informační systém Centra pro regionální rozvoj) Pro hodnocení podle sídla příjemce podpory přiřazena celková částka. Pro hodnocení podle místa realizace zvolen postup v Hájek (2011). V případě jednoho místa realizace přiřazena tomuto místu celá částka. V případě více míst realizace, kdy žádné místo realizace neodpovídá sídlu příjemce podpory, přiřazena poměrná částka všem místům realizace. V případě více míst realizace, kdy jedno místo realizace odpovídá sídlu příjemce podpory, přiřazena tomuto místu čtyřnásobná váha pro výpočet částky oproti zbývajícím místům.
Tematické zaměření	- Podnikatelská infrastruktura - Podnikatelské služby - Rozvoj lidských zdrojů - Výzkum a vývoj - Dopravní infrastruktura
Charakteristiky příjemců podpory	- Sídlo příjemce podpory, místo realizace (zdroj dat informační systém Centra pro regionální rozvoj; ČSÚ – Registr ekonomických subjektů) – obec; správní obvod obce s rozšířenou působností; okres; kraj - Institucionální sektor (zdroj dat ČSÚ – Registr ekonomických subjektů) – Ústřední vládní instituce; Místní vládní instituce; Podniky pod zahraniční kontrolou; Soukromé národní podniky; Osoby samostatně výdělečně činné; Neziskové instituce sloužící domácnostem - Počet zaměstnanců (zdroj dat ČSÚ – Registr ekonomických subjektů) – Mikrosubjekt (do 10 zaměstnanců); Malý subjekt (10-49 zaměstnanců); Středně velký subjekt (50-249 zaměstnanců); Velký subjekt (nad 250 zaměstnanců) - Rok založení (zdroj dat ČSÚ – Registr ekonomických subjektů)

Zdroj: vlastní zpracování na základě Hájek (2011)

Z uvedených operačních programů a jejich částí byla vytvořena databáze podpořených projektů, které splňovaly aspoň jednu z podmínek:

- Projekt byl realizován na území regionu soudržnosti Střední Morava.
- Příjemce podpory má sídlo na území regionu soudržnosti Střední Morava.

Zdrojem dat pro vytvoření databáze podpořených projektů byl informační systém Centra pro regionální rozvoj a adresář podpořených projektů Ministerstva pro místní rozvoj. Autor práce je dlouhodobě členem širšího projektového týmu Ústavu regionálního rozvoje, veřejné správy a práva, Fakulty managementu a ekonomiky, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tým se ve své činnosti zaměřil na hodnocení projektů cíle Konvergence kohezní politiky v programovém období 2007-2013 (např. Hájek, 2011; Hájek et al., 2012). Autor práce se ve své činnosti v týmu věnoval oblasti podnikání. Tato disertační práce je klíčovým výstupem činnosti. Autor oceňuje spolupráci projektového týmu.

Pro vyhodnocení vytvořené databáze byl využit přístup podle Hájek (2011). Na začátku byla databáze doplněna o další charakteristiky projektů. Tabulka 8 uvádí všechny sledované charakteristiky. Charakteristiky se týkají:

- základních informací o projektech,
- tematického zaměření projektů vzhledem k jednotlivým faktorům podnikání (viz tabulka 5),
- charakteristiky příjemců podpory.

Vyhodnocení informací databáze je provedeno základními statistickými metodami. Pro metrická data je počítána střední hodnota (aritmetický průměr) případně variabilita dat (směrodatná odchylka). Pro kategorická data jsou využívány četnostní tabulky. Hodnoceno je rozložení finančních prostředků podpory podnikání Evropské unie. Celková částka je vždy přepočtena na 1 ekonomicky aktivního obyvatele prostorové jednotky – správního obvodu obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava. Hodnocení je provedeno pro sídlo příjemce podpory a místo realizace projektu. Stejný postup použil Hájek (2011) nebo Hájek et al. (2012).

Obě dvě části metodického postupu umožňují sestavit pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava. Pořadí podle regionálních disparit je stanoveno podle:

- souhrnného indexu vypočteného z indikátorů jednotlivých faktorů podnikání (tematická dimenze),
- souhrnného indexu podnikatelského prostředí složeného ze všech souhrnných indexů jednotlivých faktorů podnikání (komplexní dimenze).

Pořadí podle finanční podpory podnikání je stanoveno podle:

- finanční podpory na 1 obyvatele podle jednotlivých faktorů podnikání (tematická dimenze),

- finanční podpory na 1 obyvatele se zahrnutím všech faktorů podnikání (komplexní dimenze).

Hodnocení míry souladu rozmístění finančních prostředků kohezní politiky na podporu podnikání na území regionu soudržnosti Střední Morava na jedné straně s podobou regionálních disparit (rozdílů) dílčích prostorových jednotek ve vztahu k podnikání na území regionu soudržnosti Střední Morava na straně druhé vychází ze srovnání sestavených pořadí. Hodnocení je provedeno pro tematickou i komplexní podobu pořadí. Podle hypotéz práce předpokládáme nepřímý vztah pořadí podle regionálních disparit na jedné straně a pořadí podle finanční podpory kohezní politiky na straně druhé. Tento předpoklad je ověřován pomocí výpočtu korelačních koeficientů – Pearsonův a Spearmanův korelační koeficient. U obou koeficientů je ověřována statistická významnost dosaženého výsledku. Předpokládáme také specifika regionů v některých z hodnocených oblastí. Ty se mohou týkat i charakteristik příjemců podpory.

Naplnění vedlejšího cíle práce je založeno na kvalitativním výzkumu postojů příjemců finanční podpory podnikání kohezní politiky. Za tímto účelem bylo realizováno semistrukturované dotazování se zástupci dvou skupin příjemců finanční podpory podnikání kohezní politiky ze Zlínského kraje:

- zástupci podnikatelského sektoru,
- zástupci veřejného sektoru – malé obce potýkající se s více problémy než velká města.

Ve vyhodnocení se využily odpovědi zástupců 48 podniků a 20 obcí. Otázky šetření se týkaly oblastí:

- názor zástupců podnikatelského sektoru na veřejnou podporu podnikatelských subjektů z prostředků kohezní politiky Evropské unie,
- názor zástupců obcí na příležitosti a problémy rozvoje podnikání v jejich obci,
- motiv podnikatelského a veřejného sektoru pro předložení projektu na podporu podnikání k financování z prostředků kohezní politiky Evropské unie,
- problémy podnikatelského a veřejného sektoru s realizací projektů na podporu podnikání a náměty pro zlepšení nastavení veřejné podpory na podporu podnikání.

Vyhodnocení dotazování bylo provedeno běžným způsobem pro kvalitativní výzkum. Nižší význam je přisouzen kvantitativnímu hodnocení. Toto souvisí i s omezeným počtem odpovídajících. Hlavní zájem je tedy o širí odpovědi. Od-

povědi respondentů byly přepsány do písemné formy. V odpovědích byly hledány společné znaky a ty kategorizovány. Kategorie umožňují hodnotit četnost odpovědí. Kvalitativní stránka hodnocení je spojena s různorodostí poskytnutých informací. Autor práce se domnívá, že i menší vzorek respondentů poskytuje široké komplexní informace o postojích příjemců finanční podpory z kohezní politiky. Závěry také naznačují další směry výzkumu.

3 HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE

Kapitola shrnuje hlavní výsledky disertační práce.

3.1 Regionální disparity v regionu soudržnosti Střední Morava

Podkapitola shrnuje hlavní výsledky první části navržené metodiky – hodnocení regionálních disparit (rozdílů) jednotlivých faktorů podnikání v regionu soudržnosti Střední Morava a komplexní hodnocení všech faktorů podnikání společně.

- Podnikatelské prostředí – podnikatelská infrastruktura a služby

Hodnocení podnikatelského prostředí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu soudržnosti Střední Morava je založeno na dvou indikátorech - počet ekonomických subjektů se sídlem v území k počtu ekonomicky aktivních osob a Podíl fyzických osob k počtu ekonomických subjektů se sídlem v území. Hodnocení je provedeno jako průměr hodnot pro roky 2006 a 2007. Tabulka 9 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava pro vybrané indikátory podnikatelského prostředí.

Tabulka 9: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí

	Správní obvod ORP	Index		Správní obvod ORP	Index
1.	Zlín	4,0	14.	Šumperk	1,5
2.	Vizovice	3,2	15.	Bystřice pod Hostýnem	1,5
3.	Olomouc	2,7	16.	Vsetín	1,3
4.	Kroměříž	2,3	17.	Uherský Brod	1,3
5.	Luhačovice	2,1	18.	Hranice	1,2
6.	Uherské Hradiště	2,0	19.	Konice	1,0
7.	Prostějov	1,9	20.	Lipník nad Bečvou	1,0
8.	Otrokovice	1,9	21.	Valašské Klobouky	1,0
9.	Jeseník	1,7	22.	Litovel	0,8
10.	Holešov	1,7	23.	Zábřeh	0,6
11.	Rožnov pod Radhoštěm	1,6	24.	Mohelnice	0,5
12.	Valašské Meziříčí	1,6	25.	Šternberk	0,4
13.	Přerov	1,5	26.	Uničov	0,2

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Hodnocení ukazuje lepší postavení správních obvodů obcí s rozšířenou působností větších měst. Lepší hodnoty se týkají také správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Lze pozorovat vzor disparit jádro-periferie. Otázkou je, zda rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro podnikatelské prostředí bude preferovat zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava.

- Lidské zdroje

Hodnocení lidských zdrojů správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu soudržnosti Střední Morava je založeno na dvou indikátorech - Míra nezaměstnanosti a Podíl osob s vysokoškolským vzděláním na celkovém počtu obyvatel. Nezaměstnanost je hodnocena jako průměr hodnot pro roky 2006 a 2007. Podíl osob s vysokoškolským vzděláním je počítán jako průměr let 2001 a 2011. Tabulka 10 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava pro vybrané indikátory lidských zdrojů.

Tabulka 10: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje

	Správní obvod ORP	Index		Správní obvod ORP	Index
1.	Olomouc	4,0	14.	Litovel	1,9
2.	Zlín	4,0	15.	Bystřice pod Hostýnem	1,8
3.	Prostějov	2,8	16.	Šumperk	1,8
4.	Uherské Hradiště	2,8	17.	Přerov	1,7
5.	Luhačovice	2,7	18.	Vsetín	1,7
6.	Vizovice	2,6	19.	Mohelnice	1,7
7.	Otrokovice	2,4	20.	Šternberk	1,6
8.	Rožnov pod Radhoštěm	2,3	21.	Konice	1,4
9.	Valašské Meziříčí	2,3	22.	Zábřeh	1,4
10.	Hranice	2,2	23.	Uničov	1,1
11.	Uherský Brod	2,1	24.	Valašské Klobouky	0,9
12.	Holešov	2,1	25.	Lipník nad Bečvou	0,9
13.	Kroměříž	2,0	26.	Jeseník	0,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Hodnocení indikátorů lidských zdrojů ukazuje podobné závěry jako hodnocení indikátorů podnikatelského prostředí. Lepší hodnoty mají správní obvody obcí s rozšířenou působností větších měst a také správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Obecně lze pozorovat vzor disparit jádro-periferie.

Variabilita hodnot správních obvodů obcí s rozšířenou působností je v případě lidských zdrojů (variační koeficient 0,40) nižší, než v případě podnikatelského prostředí (variační koeficient 0,54). Otázkou je, zda rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro lidské zdroje bude preferovat spíše zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava.

- Výzkum a vývoj

Hodnocení výzkumu a vývoje správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu soudržnosti Střední Morava je založeno na čtyřech indikátorech - Výdaje výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru k počtu ekonomicky aktivních osob (rok 2008), Počet platných patentů v podnikatelském sektoru k počtu ekonomicky aktivních osob (rok 2010), Počet pracovníků pracovišť s převažující činností v rámci kódů NACE-CZ se zaměřením na výzkum a vývoj (část oddílu 72) k počtu ekonomicky aktivních osob (rok 2007) a Přítomnost sídla veřejné vysoké školy (rok 2007). Pro první dva indikátory jsou data k dispozici pouze na úrovni okresů. Proto byla správním obvodům obcí s rozšířenou působností přiřazena hodnota okresu, kam správní obvod spadá. Tabulka 11 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava pro vybrané indikátory výzkumu a vývoje.

Tabulka 11: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj

	Správní obvod ORP	Index		Správní obvod ORP	Index
1.	Zlín	2,2	14.	Luhačovice	1,0
2.	Olomouc	1,9	15.	Bystřice pod Hostýnem	0,9
3.	Šumperk	1,9	16.	Holešov	0,9
4.	Kroměříž	1,8	17.	Mohelnice	0,9
5.	Rožnov pod Radhoštěm	1,3	18.	Zábřeh	0,9
6.	Přerov	1,3	19.	Valašské Klobouky	0,8
7.	Uherské Hradiště	1,2	20.	Vizovice	0,8
8.	Uherský Brod	1,2	21.	Litovel	0,7
9.	Otrokovice	1,2	22.	Šternberk	0,7
10.	Lipník nad Bečvou	1,1	23.	Uničov	0,7
11.	Hranice	1,1	24.	Prostějov	0,3
12.	Valašské Meziříčí	1,1	25.	Konice	0,3
13.	Vsetín	1,1	26.	Jeseník	0,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012

Hodnocení indikátorů výzkumu a vývoje ukazuje podobné závěry jako hodnocení indikátorů podnikatelského prostředí a lidských zdrojů. Lepší hodnoty mají správní obvody obcí s rozšířenou působností větších měst a také správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje. Obecně lze pozorovat vzor disparit jádro-periferie. Variabilita hodnot správních obvodů obcí s rozšířenou působností je u výzkumu a vývoje (variační koeficient 0,46) vyšší než u lidských zdrojů (variační koeficient 0,40), ale nižší než u podnikatelského prostředí (variační koeficient 0,54). Otázkou je, zda rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro výzkum a vývoj bude preferovat spíše zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava.

- Dopravní infrastruktura

Hodnocení dopravní infrastruktury správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu soudržnosti Střední Morava je založeno na jednom indikátoru - Dopravní dostupnost v situaci bez páteřních komunikací postavených po roce 2007. Tabulka 12 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava pro vybraný indikátor dopravní infrastruktury.

Tabulka 12: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura

	Správní obvod ORP	Index		Správní obvod ORP	Index
1.	Prostějov	2,9	14.	Valašské Meziříčí	0,6
2.	Hranice	2,9	15.	Šternberk	0,5
3.	Mohelnice	2,7	16.	Uherské Hradiště	0,4
4.	Lipník nad Bečvou	2,6	17.	Vizovice	0,3
5.	Zábřeh	2,3	18.	Vsetín	0,3
6.	Šumperk	2,1	19.	Uherský Brod	0,3
7.	Přerov	2,0	20.	Valašské Klobouky	0,2
8.	Litovel	1,7	21.	Luhačovice	0,1
9.	Olomouc	1,6	22.	Zlín	0,1
10.	Uničov	1,1	23.	Otrokovice	0,1
11.	Konice	1,1	24.	Kroměříž	0,1
12.	Jeseník	0,9	25.	Bystřice pod Hostýnem	0,0
13.	Rožnov pod Radhoštěm	0,7	26.	Holešov	0,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě GPS systémů měření času a vzdálenosti

Hodnocení indikátoru dopravní infrastruktura ukazuje jeden základní rozdíl hodnocených správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Lepší hodnoty mají správní obvody obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje. Hlavní vysvětlení je spojeno s polohou na páteřních silničních komunikacích (např. správní obvody obcí s rozšířenou působností Prostějov, Hranice, Mohelnice). Variabilita hodnot správních obvodů obcí s rozšířenou působností je u dopravní infrastruktury (variační koeficient 0,94) nejvyšší. Otázkou je, zda rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro dopravní infrastrukturu bude preferovat spíše zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava.

- Komplexní index faktorů podnikání

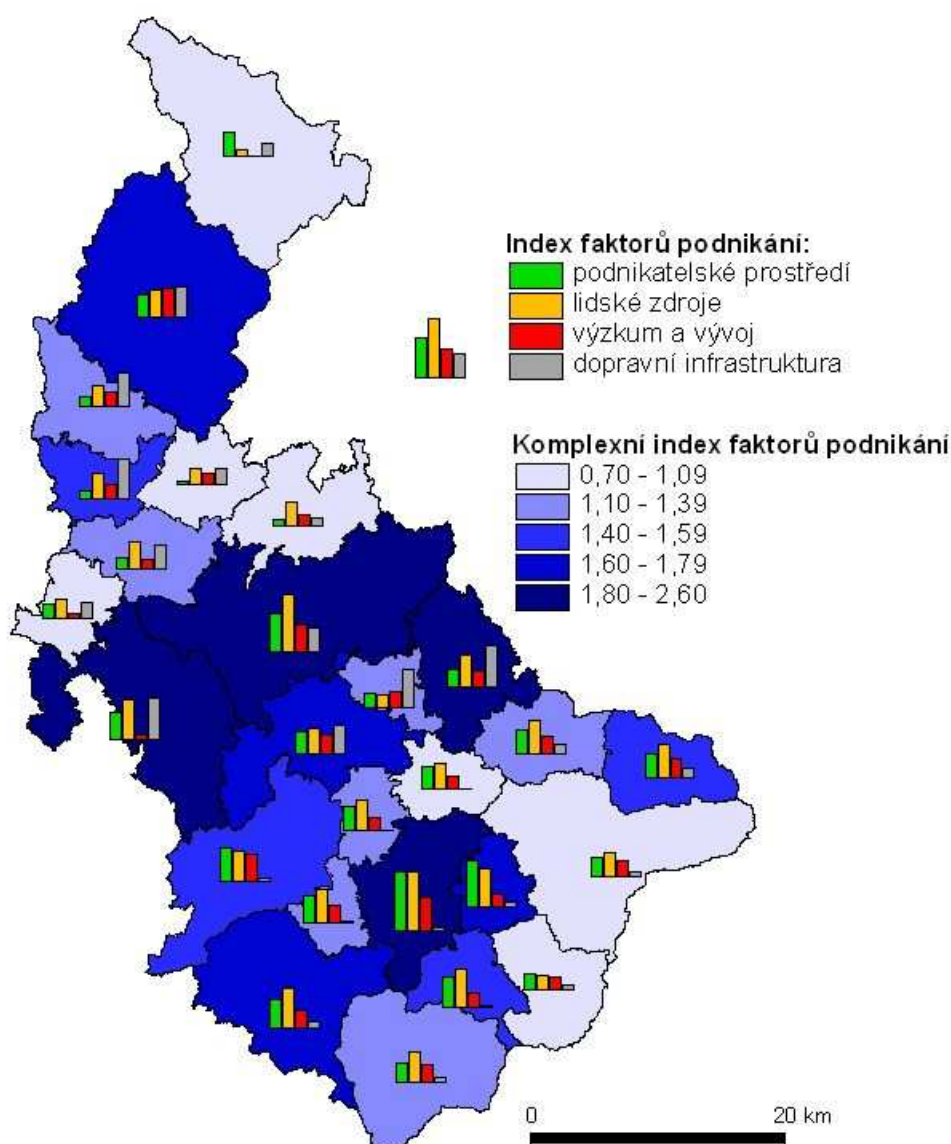
Komplexní index faktorů podnikání správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu soudržnosti Střední Morava hodnotí sledované faktory podnikání souhrnně. Výpočet je založen na průměru hodnot čtyř sledovaných faktorů podnikání. Tabulka 13 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle komplexního indexu faktorů podnikání. Obrázek 2 znázorňuje pořadí v mapě.

Tabulka 13: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní index faktorů podnikání

	Správní obvod ORP	Index		Správní obvod ORP	Index
1.	Zlín	2,6	14.	Lipník nad Bečvou	1,4
2.	Olomouc	2,6	15.	Valašské Meziříčí	1,4
3.	Prostějov	2,0	16.	Litovel	1,3
4.	Hranice	1,9	17.	Zábřeh	1,3
5.	Šumperk	1,8	18.	Uherský Brod	1,2
6.	Vizovice	1,7	19.	Holešov	1,2
7.	Přerov	1,6	20.	Vsetín	1,1
8.	Uherské Hradiště	1,6	21.	Bystřice pod Hostýnem	1,1
9.	Kroměříž	1,5	22.	Konice	0,9
10.	Luhačovice	1,5	23.	Šternberk	0,8
11.	Mohelnice	1,5	24.	Uničov	0,8
12.	Rožnov pod Radhoštěm	1,5	25.	Jeseník	0,8
13.	Otrokovice	1,4	26.	Valašské Klobouky	0,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012; GPS systémů měření času a vzdálenosti

Obrázek 2: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – index faktorů podnikání, komplexní index faktorů podnikání

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012; GPS systémů měření času a vzdálenosti

Hodnocení komplexního indexu faktorů podnikání ukazuje na existenci rozdílů mezi jádrovými (zejména správní obvod obcí s rozšířenou působností Olomouc a Zlín) a periferními oblastmi regionu soudržnosti Střední Morava (např. správní obvod obcí s rozšířenou působností Jeseník a Valašské Klobouky). Různý význam mají jednotlivé indexy faktorů podnikání.

3.2 Podpora podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava – prostorové rozložení finančních prostředků

Hodnocení podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava vychází z databáze podpořených projektů, které splnily požadavky metodiky v kapitole 2.¹⁰ Celkově je hodnoceno:

- 1 830 projektů podpořených z kohezní politiky se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, celková finanční podpora prostředků Evropské unie ve výši 18,1 mld. Kč,
- 2 799 míst realizace projektů podpořených z kohezní politiky s realizací v regionu soudržnosti Střední Morava, celková finanční podpora prostředků Evropské unie ve výši 29,4 mld. Kč.

Tato kapitola hodnotí prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky. Člení se podle jednotlivých faktorů podnikání i v komplexní podobě.

- Podnikatelské prostředí – podnikatelská infrastruktura a služby

První hodnocení prostorového rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky se týká projektů, které byly tematicky zařazeny buď do kategorie faktorů podnikání Podnikatelská infrastruktura, nebo do kategorie faktorů podnikání Podnikatelské služby. Na tyto kategorie připadá 640 projektů se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 4,0 mld. Kč – 35 % hodnocených projektů a 22 % poskytnutých prostředků. Podle míst realizace připadá na kategorie faktorů podnikání Podnikatelská infrastruktura a Podnikatelské služby 734 míst realizace v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie 4,7 mld. Kč – 26 % míst realizace a 16 % poskytnutých prostředků. Přímá podpora podnikatelského prostředí není klíčovým tématem podpory podnikání z kohezní politiky podle metodiky.

Prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky v tematické oblasti Podnikatelské prostředí v regionu soudržnosti Střední Morava je hodnoceno podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou přepočteny na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulka 14 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního

---

¹⁰ Nepodařilo se blíže rozlišit prostorové rozdělení prostředků tří velkých projektů charakteru dotačních schémat – Progres, Start a Záruka. Tato dotační schémata nejsou součástí hodnocení.

obyvatele v tematické oblasti Podnikatelské prostředí. Hodnocení je podle sídla příjemce podpory.

Tabulka 14: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Vizovice	21 879	14.	Kroměříž	5 209
2.	Luhačovice	20 615	15.	Přerov	4 523
3.	Zlín	12 244	16.	Hranice	3 965
4.	Holešov	10 450	17.	Mohelnice	3 743
5.	Otrokovice	9 687	18.	Šumperk	3 639
6.	Valašské Meziříčí	8 593	19.	Uničov	3 281
7.	Olomouc	7 982	20.	Bystřice pod Hostýnem	2 449
8.	Uherské Hradiště	6 926	21.	Prostějov	2 391
9.	Uherský Brod	6 242	22.	Litovel	1 590
10.	Jeseník	5 906	23.	Konice	1 516
11.	Valašské Klobouky	5 768	24.	Zábřeh	1 462
12.	Vsetín	5 672	25.	Lipník nad Bečvou	960
13.	Rožnov pod Radhoštěm	5 445	26.	Šternberk	382

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Hodnocení podle tabulky 14 ukazuje podobné závěry jako hodnocení regionálních disparit pro podnikatelské prostředí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava (tabulka 9). Lepší hodnoty finanční podpory se týkají správních obvodů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje a správních obvodů spíše větších měst Olomouckého a Zlínského kraje. Projevuje se vztah jádro-periferie. Naznačen je předpoklad, že rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro podnikatelské prostředí podle sídla příjemce podpory nezvýhodňuje zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava. Pro ověření této skutečnosti byl spočítán korelační koeficient mezi oběma pořadími správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava s výsledky:

- Hodnota Pearsonova korelačního koeficientu pro hodnoty indexu regionálních disparit pro podnikatelské prostředí a hodnoty finanční podpory

na 1 ekonomicky aktivního obyvatele pro podnikatelské prostředí vychází 0,690. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.

- Hodnota Spearmanova korelačního koeficientu pro hodnoty pořadí správních obvodů podle indexu regionálních disparit pro podnikatelské prostředí a hodnoty pořadí podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele pro podnikatelské prostředí vychází 0,749. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.

Obě hodnoty korelačního koeficientu ukazují přímý vztah regionálních disparit a rozmístění finanční podpory kohezní politiky tematické oblasti Podnikatelské prostředí pro hodnocení podle sídla příjemce podpory. Do zaostávajících oblastí regionu soudržnosti Střední Morava nesměruje více finančních prostředků kohezní politiky pro hodnocení podle sídla příjemce podpory.

Tabulka 15: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Luhačovice	25 518	14.	Valašské Klobouky	6 769
2.	Vizovice	22 695	15.	Olomouc	6 104
3.	Jeseník	12 082	16.	Přerov	5 782
4.	Zlín	11 601	17.	Mohelnice	5 441
5.	Uherské Hradiště	11 419	18.	Hranice	4 351
6.	Holešov	11 029	19.	Litovel	4 258
7.	Otrokovice	10 963	20.	Zábřeh	2 900
8.	Valašské Meziříčí	9 503	21.	Bystřice pod Hostýnem	2 821
9.	Vsetín	7 890	22.	Prostějov	2 590
10.	Rožnov pod Radhoštěm	7 726	23.	Uničov	2 297
11.	Uherský Brod	7 490	24.	Konice	1 516
12.	Šumperk	7 080	25.	Lipník nad Bečvou	1 215
13.	Kroměříž	6 956	26.	Šternberk	681

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 15 ukazuje stejné hodnocení podle místa realizace projektu. Poznatky zůstávají obdobné. Správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje mají lepší hodnoty finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele.

Oslaben je vliv správních obvodů větších měst. Zejména se to týká Olomouce. Hodnoty obou korelačních koeficientů jsou pro hodnocení podle místa realizace projektu o něco nižší. Pearsonův korelační koeficient vychází 0,614, Spearmanův korelační koeficient je 0,716. Oba výsledky jsou opět statisticky významné na 1 procentní hladině. Do zaostávajících oblastí regionu soudržnosti Střední Morava nesměruje více finančních prostředků kohezní politiky ani pro hodnocení podnikatelského prostředí podle místa realizace projektu.

- Lidské zdroje

Druhé hodnocení prostorového rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky se týká projektů, které byly tematicky zařazeny do kategorie Lidské zdroje. Na tuto kategorii připadá 406 projektů se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků je Evropské unie je 2,4 mld. Kč – 22 % hodnocených projektů a 13 % poskytnutých prostředků. Podle míst realizace připadá na faktor podnikání Lidské zdroje 1 009 míst realizace v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 2,8 mld. Kč – 36 % míst realizace a 10 % poskytnutých prostředků. Čísla naznačují realizaci projektů na větším počtu míst regionu soudržnosti Střední Morava.

Prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky v tematické oblasti Lidské zdroje v regionu soudržnosti Střední Morava je hodnoceno podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou přepočteny na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulka 16 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Hodnocení je podle sídla příjemce podpory.

Také tabulka 16 ukazuje podobné závěry jako hodnocení regionálních disparit pro lidské zdroje správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava (tabulka 10). Silně patrný je vyšší finanční podpora pro správní obvody obcí s rozšířenou působností větších měst. Vztah jádro-periferie je silný. Správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje mají spíše vyšší hodnoty než správní obvody Olomouckého kraje. Naznačen je předpoklad, že rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro lidské zdroje podle sídla příjemce podpory nezvýhodňuje zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava. Pro ověření této skutečnosti byl spočítán korelační koeficient mezi oběma pořadími správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava s výsledky:

- Hodnota Pearsonova korelačního koeficientu pro hodnoty indexu regionálních disparit pro lidské zdroje a hodnoty finanční podpory na 1 ekono-

micky aktivního obyvatele pro lidské zdroje vychází 0,658. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.

- Hodnota Spearmanova korelačního koeficientu pro hodnoty pořadí správních obvodů podle indexu regionálních disparit pro lidské zdroje a hodnoty pořadí podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele pro lidské zdroje vychází 0,590. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.

Tabulka 16: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Olomouc	17 936	14.	Zábřeh	1 122
2.	Zlín	5 774	15.	Hranice	1 091
3.	Valašské Meziříčí	2 381	16.	Luhačovice	972
4.	Vizovice	2 364	17.	Mohelnice	878
5.	Otrokovice	2 233	18.	Bystřice pod Hostýnem	659
6.	Přerov	1 925	19.	Prostějov	641
7.	Kroměříž	1 407	20.	Lipník nad Bečvou	627
8.	Šumperk	1 402	21.	Holešov	281
9.	Uherské Hradiště	1 376	22.	Šternberk	165
10.	Uničov	1 308	23.	Litovel	119
11.	Uherský Brod	1 260	24.	Jeseník	84
12.	Vsetín	1 164	25.	Konice	0
13.	Rožnov pod Radhoštěm	1 124	26.	Valašské Klobouky	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Obě hodnoty korelačního koeficientu ukazují přímý vztah regionálních disparit a rozmístění finanční podpory kohezní politiky tematické oblasti Lidské zdroje pro hodnocení podle sídla příjemce podpory. Do zaostávajících oblastí regionu soudržnosti Střední Morava nesměruje více finančních prostředků kohezní politiky pro hodnocení podle sídla příjemce podpory.

Tabulka 17 ukazuje stejné hodnocení podle místa realizace projektu. Poznatky zůstávají obdobné. Vztah jádro-periferie je patrný. Správní obvody větších měst mají vyšší hodnoty finanční podpory. Také obce s rozšířenou působností Zlínského kraje mají lepší hodnoty finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního

obyvatele. Také hodnoty obou korelačních koeficientů jsou pro hodnocení podle místa realizace projektu podobné. Pearsonův korelační koeficient je 0,673, Spearmanův korelační koeficient je 0,542. Oba výsledky jsou opět statisticky významné na 1 procentní hladině. Do zaostávajících oblastí regionu soudržnosti Střední Morava nesměruje více finančních prostředků kohezní politiky pro lidské zdroje ani pro hodnocení podle místa realizace projektu.

Tabulka 17: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Olomouc	20 168	14.	Mohelnice	1 292
2.	Zlín	8 247	15.	Prostějov	1 269
3.	Valašské Meziříčí	2 848	16.	Rožnov pod Radhoštěm	1 149
4.	Vizovice	2 665	17.	Luhačovice	1 043
5.	Přerov	2 163	18.	Lipník nad Bečvou	1 033
6.	Otrokovice	1 766	19.	Hranice	1 007
7.	Uherský Brod	1 761	20.	Litovel	759
8.	Šumperk	1 741	21.	Bystřice pod Hostýnem	715
9.	Kroměříž	1 713	22.	Šternberk	657
10.	Vsetín	1 669	23.	Jeseník	583
11.	Uherské Hradiště	1 603	24.	Holešov	338
12.	Uničov	1 300	25.	Valašské Klobouky	303
13.	Zábřeh	1 299	26.	Konice	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

- Výzkum a vývoj

Třetí hodnocení prostorového rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky se týká projektů, které byly tematicky zařazeny do kategorie Výzkum a vývoj. Na tuto kategorii připadá 716 projektů se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 9,2 mld. Kč – 39 % hodnocených projektů a 51 % poskytnutých prostředků. Podle míst realizace připadá na faktor podnikání Výzkum a vývoj 951 míst realizace v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 10,1 mld. Kč – 34 % míst realizace a 34 % poskytnutých prostředků.

Prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky v tematické oblasti Výzkum a vývoj v regionu soudržnosti Střední Morava je hodnoceno podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou přepočteny na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulka 18 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Hodnocení je podle sídla příjemce podpory.

Tabulka 18: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Olomouc	51 102	14.	Valašské Meziříčí	5 525
2.	Zlín	34 051	15.	Šumperk	5 381
3.	Rožnov pod Radhoštěm	20 667	16.	Mohelnice	5 275
4.	Holešov	17 819	17.	Vsetín	5 009
5.	Kroměříž	11 490	18.	Jeseník	3 652
6.	Uničov	9 537	19.	Valašské Klobouky	3 314
7.	Vizovice	9 311	20.	Luhačovice	3 016
8.	Uherský Brod	8 965	21.	Zábřeh	2 356
9.	Hranice	7 535	22.	Lipník nad Bečvou	1 916
10.	Otrokovice	6 787	23.	Litovel	892
11.	Uherské Hradiště	5 948	24.	Šternberk	870
12.	Přerov	5 817	25.	Bystřice pod Hostýnem	404
13.	Prostějov	5 717	26.	Konice	271

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Také u tabulky 18 jsou podobné závěry s hodnocením regionálních disparit pro faktor podnikání Výzkum a vývoj správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava (tabulka 11). Patrný je vztah jádro-periferie – vyšší finanční podpora pro správní obvody obcí s rozšířenou působností větších měst. Správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje mají většinou vyšší hodnoty než správní obvody Olomouckého kraje. Naznačen je předpoklad, že rozmístění finanční podpory kohezní politiky pro výzkum a vývoj podle sídla příjemce podpory nezvýhodňuje zaostávající oblasti regionu soudržnosti Střední Morava. Pro ověření této skutečnosti byl spočítán korelační

koeficient mezi oběma pořadími správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava s výsledky:

- Hodnota Pearsonova korelačního koeficientu pro hodnoty indexu regionálních disparit pro výzkum a vývoj a hodnoty finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele pro výzkum a vývoj se rovná 0,613. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.
- Hodnota Spearmanova korelačního koeficientu pro hodnoty pořadí správních obvodů podle indexu regionálních disparit pro výzkum a vývoj a hodnoty pořadí podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele pro výzkum a vývoj je 0,561. Výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině.

Tabulka 19: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Olomouc	51 695	14.	Uherský Brod	7 444
2.	Zlín	34 820	15.	Prostějov	6 450
3.	Mohelnice	22 116	16.	Šumperk	6 137
4.	Rožnov pod Radhoštěm	21 238	17.	Valašské Meziříčí	5 407
5.	Holešov	16 228	18.	Vsetín	4 792
6.	Valašské Klobouky	13 770	19.	Šternberk	4 580
7.	Kroměříž	13 464	20.	Lipník nad Bečvou	4 420
8.	Vizovice	11 770	21.	Jeseník	4 403
9.	Hranice	11 459	22.	Luhačovice	3 111
10.	Uničov	10 109	23.	Zábřeh	2 947
11.	Přerov	8 566	24.	Bystřice pod Hostýnem	615
12.	Otrokovice	8 502	25.	Litovel	580
13.	Uherské Hradiště	7 581	26.	Konice	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Obě hodnoty korelačního koeficientu ukazují přímý vztah regionálních disparit a rozmístění finanční podpory kohezní politiky tematické oblasti Výzkum a vývoj pro hodnocení podle sídla příjemce podpory. Do zaostávajících oblastí

regionu soudržnosti Střední Morava nesměřuje více finančních prostředků kohezní politiky pro hodnocení podle sídla příjemce podpory.

Tabulka 19 ukazuje podobné výsledky hodnocení podle místa realizace projektu. Vztah jádro-periferie je patrný. Zvyšuje se finanční podpora u správních obvodů obcí s rozšířenou působností v blízkosti Olomouce a Zlína. Toto je způsobeno projekty subjektů z těchto měst, které realizují v okolních správních obvodech. Snížil se rozdíl mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského a Olomouckého kraje. Hodnoty obou korelačních koeficientů jsou pro hodnocení podle místa realizace projektu mírně nižší. Pearsonův korelační koeficient je 0,586, Spearmanův korelační koeficient je 0,475. První výsledek je statisticky významný na 1 procentní hladině, druhý výsledek na 5 procentní hladině. Do zaostávajících oblastí regionu soudržnosti Střední Morava však nesměřuje více finančních prostředků kohezní politiky ani pro hodnocení výzkumu a vývoje podle místa realizace projektu.

- Dopravní infrastruktura

Čtvrté hodnocení prostorového rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky se týká projektů, které byly tematicky zařazeny do kategorie Dopravní infrastruktura. Na tuto kategorii připadá 68 projektů se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 2,5 mld. Kč – 4 % hodnocených projektů a 14 % poskytnutých prostředků. Podle míst realizace připadá na faktor podnikání Dopravní infrastruktura 105 míst realizace v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 11,8 mld. Kč – 4 % míst realizace a 40 % poskytnutých prostředků.

Prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky v tematické oblasti Dopravní infrastruktura v regionu soudržnosti Střední Morava je hodnoceno podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou přepočteny na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulky 20 a 21 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulka 20 je podle sídla příjemce podpory. Tabulka 21 je podle místa realizace projektu.

Tabulka 20: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Zlín	22 128	14.	Lipník nad Bečvou	0
2.	Olomouc	15 271	15.	Litovel	0
3.	Valašské Meziříčí	1 842	16.	Luhačovice	0
4.	Bystřice pod Hostýnem	1 553	17.	Mohelnice	0
5.	Uherský Brod	425	18.	Otrokovice	0
6.	Vsetín	326	19.	Přerov	0
7.	Kroměříž	255	20.	Rožnov pod Radhoštěm	0
8.	Uherské Hradiště	182	21.	Šternberk	0
9.	Prostějov	119	22.	Šumperk	0
10.	Holešov	0	23.	Uničov	0
11.	Hranice	0	24.	Valašské Klobouky	0
12.	Jeseník	0	25.	Vizovice	0
13.	Konice	0	26.	Zábřeh	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Hodnocení podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace projektu jsou různé. Příjemcem podpory jsou nejčastěji subjekty z krajských měst Olomouce a Zlína. Hodnocení ukazuje vztah jádro-periferie. Podle místa realizace je nejvyšší finanční podpora ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností, na jejichž území se stavěly páteřní silniční komunikace (např. Kroměříž, Přerov). K regionálním disparitám dopravní infrastruktury (tabulka 12) byl počítán jen Pearsonův korelační koeficient. Spearmanův korelační koeficient nebyl počítán, protože velký počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností má nulovou finanční podporu z kohezní politiky pro dopravní infrastrukturu. Pearsonův korelační koeficient ukazuje velmi slabý nepřímý vztah regionálních disparit a rozmístění finanční podpory kohezní politiky tematické oblasti Dopravní infrastruktura pro hodnocení podle sídla příjemce podpory (Pearsonův korelační koeficient - -0,125) a také místa realizace projektu (Pearsonův korelační koeficient - -0,122). Výsledky nejsou statisticky významné na 1 procentní, ani 5 procentní hladině.

Tabulka 21: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Kroměříž	134 527	14.	Uherské Hradiště	5 141
2.	Přerov	52 717	15.	Zábřeh	4 427
3.	Mohelnice	36 227	16.	Olomouc	4 214
4.	Vsetín	34 664	17.	Bystřice pod Hostýnem	3 816
5.	Jeseník	26 985	18.	Litovel	3 549
6.	Uherský Brod	26 078	19.	Prostějov	1 045
7.	Uničov	15 100	20.	Holešov	0
8.	Luhačovice	14 972	21.	Lipník nad Bečvou	0
9.	Konice	13 216	22.	Otrokovice	0
10.	Zlín	9 129	23.	Rožnov pod Radhoštěm	0
11.	Valašské Meziříčí	6 523	24.	Šternberk	0
12.	Valašské Klobouky	6 177	25.	Šumperk	0
13.	Hranice	5 931	26.	Vizovice	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

- Komplexní hodnocení podpory podnikání

Poslední hodnocení hodnotí prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní v komplexní podobě – všechny faktory podnikání dohromady. Hodnoceno je 1 830 projektů se sídlem příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 18,1 mld. Kč. Podle míst realizace je hodnoceno 2 779 míst realizace v regionu soudržnosti Střední Morava, finanční podpora prostředků Evropské unie je 29,4 mld. Kč.

Tabulka 22: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní hodnocení, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Olomouc	92 291	14.	Přerov	12 265
2.	Zlín	74 197	15.	Vsetín	12 170
3.	Vizovice	33 554	16.	Šumperk	10 422
4.	Holešov	28 550	17.	Mohelnice	9 895
5.	Rožnov pod Radhoštěm	27 236	18.	Jeseník	9 642
6.	Luhačovice	24 602	19.	Valašské Klobouky	9 081
7.	Otrokovice	18 707	20.	Prostějov	8 868
8.	Kroměříž	18 361	21.	Bystřice pod Hostýnem	5 065
9.	Valašské Meziříčí	18 340	22.	Zábřeh	4 940
10.	Uherský Brod	16 891	23.	Lipník nad Bečvou	3 504
11.	Uherské Hradiště	14 432	24.	Litovel	2 601
12.	Uničov	14 126	25.	Konice	1 786
13.	Hranice	12 591	26.	Šternberk	1 417

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Prostorové rozložení finančních prostředků podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava je hodnoceno podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Finanční prostředky jsou přepočteny na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulky 22 a 23 uvádí výsledné pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností v regionu Střední Morava podle finanční podpory na 1 ekonomicky aktivního obyvatele. Tabulka 22 je podle sídla příjemce podpory. Tabulka 23 je podle místa realizace projektu. Za hlavní poznatky považujeme:

- Hodnocení podle sídla příjemce podpory ukazuje nejvyšší finanční podporu pro správní obvody krajských měst – Olomouce a Zlína. Vliv této hierarchie je oslaben u hodnocení podle místa realizace projektu.
- V hodnocení podle místa realizace projektu se projevuje vliv projektů dopravní infrastruktury. Tyto projekty jsou finančně nejnáročnější. Další správní obvody obce s rozšířenou působností zvyšují finanční podporu dí-

ky projektům realizovaným příjemcem podpory se sídlem mimo správní obvod.

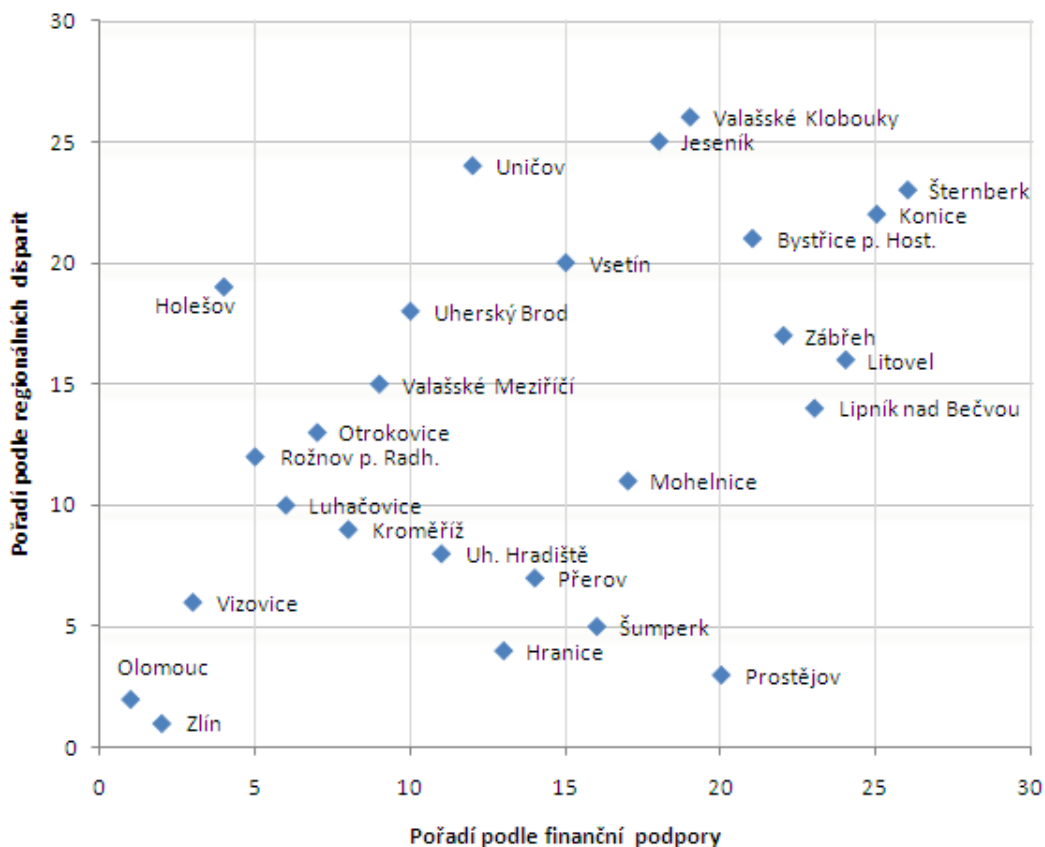
- Nepotvrzuje se, že zaostávající regiony podle regionálních disparit – komplexní index faktorů podnikání – získávají vyšší finanční podporu kohezní politiky pro podnikání. Podle sídla příjemce podpory je silný přímý vztah – správní obvody obcí s rozšířenou působností s vyššími hodnotami komplexního indexu faktorů podnikání mají vyšší finanční podporu (Pearsonův korelační koeficient – 0,732, Spearmanův korelační koeficient – 0,502). Podle místa realizace projektu je tento vztah také přímý, ale slabší (Pearsonův korelační koeficient – 0,314, Spearmanův korelační koeficient – 0,288). Pro hodnocení podle sídla příjemce podpory jsou výsledky statisticky významné na 1 procentní hladině. Hodnocení podle místa realizace není statisticky významné na 1 ani na 5 procentní hladině významnosti.
- V hodnocení se objevuje vyšší význam sídelní hierarchie v Olomouckém kraji. Nižší hodnoty finanční podpory připadají častěji na správní obvody obcí s rozšířenou působností z Olomouckého kraje. Ve Zlínském kraji je toto méně časté.

Tabulka 23: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní hodnocení, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč

	Správní obvod ORP	Podpora		Správní obvod ORP	Podpora
1.	Kroměříž	156 660	14.	Valašské Klobouky	27 019
2.	Olomouc	82 181	15.	Uherské Hradiště	25 744
3.	Přerov	69 228	16.	Valašské Meziříčí	24 282
4.	Mohelnice	65 076	17.	Hranice	22 749
5.	Zlín	63 825	18.	Otrokovice	21 230
6.	Vsetín	49 015	19.	Šumperk	14 958
7.	Luhačovice	44 644	20.	Konice	14 732
8.	Jeseník	44 054	21.	Zábřeh	11 573
9.	Uherský Brod	42 772	22.	Prostějov	11 354
10.	Vizovice	37 130	23.	Litovel	9 146
11.	Rožnov pod Radhoštěm	30 114	24.	Bystřice pod Hostýnem	7 967
12.	Uničov	28 707	25.	Lipník nad Bečvou	6 669
13.	Holešov	27 595	26.	Šternberk	5 919

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Obrázek 3: Vztah pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava podle regionálních disparit (komplexní index faktorů podnikání) a finanční podpory prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele podle sídla příjemce podpory

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012; GPS systémů měření času a vzdálenosti

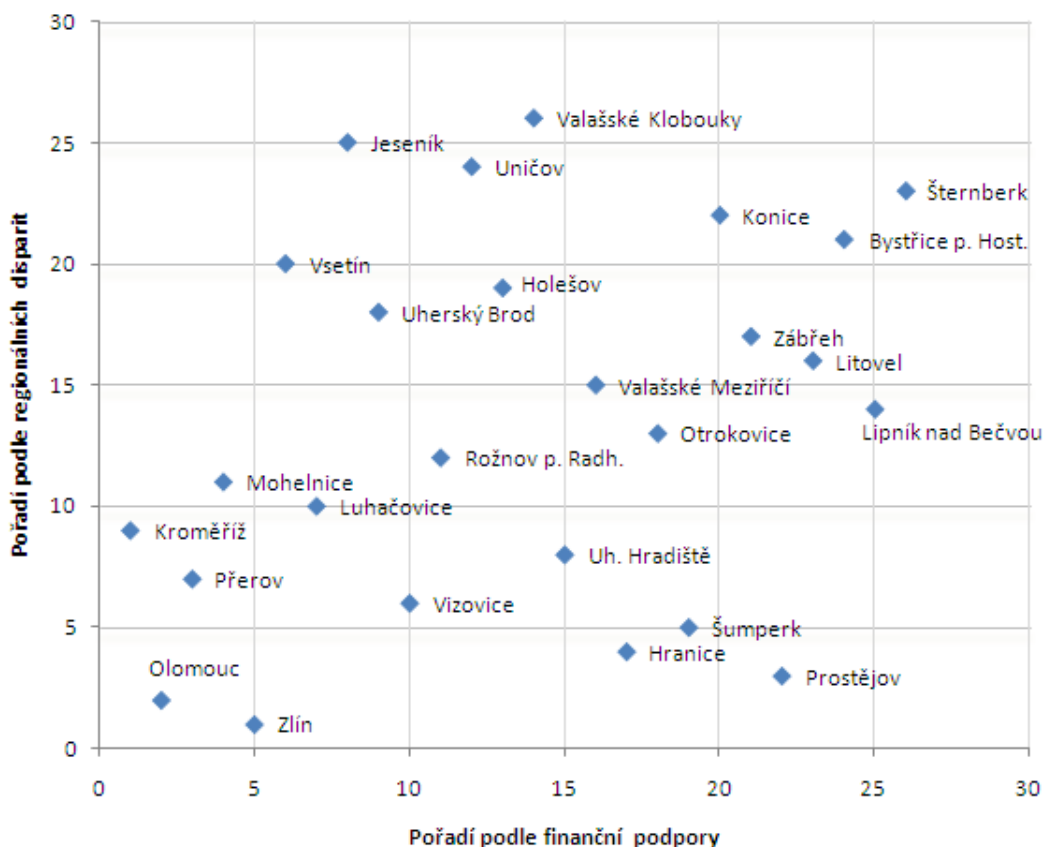
Obrázek 3 a 4 ukazuje pořadí jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava podle finanční podpory kohezní politiky a regionálních disparit. Rozložení hodnot podle sídla příjemce podpory je graficky více přímé než podle místa realizace. Dále se ukazuje přítomnost různých typů správních obvodů obcí s rozšířenou působností:

- správní obvody obcí s rozšířenou působností s dobrými hodnotami faktorů podnikání a vysokou schopností čerpat finanční prostředky kohezní politiky pro podporu podnikání (např. Olomouc, Zlín),
- správní obvody obcí s rozšířenou působností s dobrými hodnotami faktorů podnikání a spíše nízkou schopností čerpat finanční prostředky kohezní politiky pro podporu podnikání (např. Prostějov, Uherské Hradiště),

- správní obvody obcí s rozšířenou působností s horšími hodnotami faktorů podnikání a vysokou schopností čerpat finanční prostředky kohezní politiky pro podporu podnikání (např. Jeseník podle místa realizace),
- správní obvody obcí s rozšířenou působností s horšími hodnotami faktorů podnikání a nízkou schopností čerpat finanční prostředky kohezní politiky pro podporu podnikání (např. Bystřice pod Hostýnem, Konice, Šternberk).

Poslední typ správních obvodů s rozšířenou působností je nejvíce problémový. Možnosti rozvoje prostřednictvím politiky podpory podnikání pravděpodobně naráží na nízkou absorpční schopnost místních subjektů.

Obrázek 4: Vztah pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava podle regionálních disparit (komplexní index faktorů podnikání) a finanční podpory prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele podle místa realizace projektu

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012; GPS systémů měření času a vzdálenosti

3.3 Charakteristika příjemců podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Moravy

Tato kapitola hodnotí příjemce podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava. V teoretické části bylo uvedeno zaměření politiky podpory podnikání na malé a střední podniky a na začínající podniky. Zaměříme se proto na hodnocení příjemců podpory podle jejich počtu zaměstnanců a roku založení. Rozlišen bude veřejný a soukromý sektor jako příjemce podpory. Rozdíly také budou hledány mezi regiony s lepšími a horšími předpoklady podnikání. Rozlišení těchto dvou typů regionů je toto:

- Mezi regiony s lepšími předpoklady podnikání je zařazeno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které jsou na prvním až třináctém místě pořadí podle komplexního indexu faktorů podnikání (tabulka 13).
  - Mezi regiony s horšími předpoklady podnikání je zařazeno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které jsou na čtrnáctém až dvacátém šestém místě pořadí podle komplexního indexu faktorů podnikání (tabulka 13).
- Institucionální sektor příjemců podpory podnikání

Tabulka 24 uvádí podíly institucionálních sektorů příjemců podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava na počtu projektů a na finanční podpoře prostředků Evropské unie. Nejvyšší podíl na počtu projektů připadá na kategorii soukromý národní podnik a podnik pod zahraniční kontrolou. Podíly zbývajících kategorií jsou malé. Nejvyšší podíl na finanční podpoře prostředků Evropské unie ale připadá na kategorii ústřední vládní instituce. Toto platí podle hodnocení podle sídla příjemců podpory i podle místa realizace.

Tabulka 24: Podíl institucionálních sektorů příjemců podpory podnikání na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Institucionální sektor Podle sídla příjemce podpory	Podíl na (v %)	
	počtu projektů	finanční podpoře EU
Místní vládní instituce	4,9	15,2
Neziskové instituce sloužící domácnostem	1,9	1,1
Osoby samostatně výdělečně činné	1,0	0,2
Podniky pod zahraniční kontrolou	11,1	8,7
Soukromé národní podniky	68,4	36,4
Ústřední vládní instituce	12,7	38,5

Institucionální sektor Podle místa realizace projektu	Podíl na (v %)	
	počtu míst realizace	finanční podpoře EU
Místní vládní instituce	5,0	9,4
Neziskové instituce sloužící domácnostem	5,0	1,2
Osoby samostatně výdělečně činné	0,8	0,1
Podniky pod zahraniční kontrolou	14,4	6,2
Soukromé národní podniky	61,5	27,0
Ústřední vládní instituce	13,3	56,2

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 25 doplňuje rozdíly mezi nejčastějšími institucionálními sektory příjemců podpory podnikání z kohezní politiky. Ukazuje se toto:

- Veřejné subjekty se zaměřují na aktivity v oblasti dopravní infrastruktury a v oblasti rozvoje lidských zdrojů a výzkumu a vývoje. Ve druhé oblasti se jedná zejména o dvě veřejné vysoké školy v regionu soudržnosti Střední Morava – Univerzitu Palackého v Olomouci a Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně. Univerzity se řadí do kategorie Ústřední vládní instituce. Veřejné subjekty se zaměřují na nepřímé nástroje podpory podnikání – tvorba infrastruktury, tvorba lidského kapitálu a vytváření předpokladů pro výzkum a vývoj.
- Soukromé subjekty se zaměřují na aktivity v oblasti podnikatelského prostředí a výzkumu a vývoje. Rozdílné podíly lze najít u českých a zahranič-

ních podniků. Zahraniční podniky mají ve struktuře vyšší finanční podporu na projekty výzkumu a vývoje.

Tabulka 25: Podíly faktorů podnikání na finanční podpoře prostředků Evropské unie pro vybrané institucionální sektory příjemců podpory, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Institucionální sektor Podle sídla příjemce podpory	Podíl faktoru podnikání na finanční podpoře prostředků EU pro institucionální sektor (v %)			
	Podnikatelské prostředí	Rozvoj lid- ských zdrojů	Výzkum a vývoj	Dopravní in- frastruktura
Místní vládní instituce	6,3	2,2	0,0	91,5
Podniky pod zahraniční kontrolou	19,8	12,3	67,9	0,0
Soukromé národní pod- niky	48,4	7,9	43,7	0,0
Ústřední vládní instituce	2,8	21,7	75,6	0,0

Institucionální sektor Podle místa realizace projektu	Podíl faktoru podnikání na finanční podpoře prostředků EU pro institucionální sektor (v %)			
	Podnikatelské prostředí	Rozvoj lid- ských zdrojů	Výzkum a vývoj	Dopravní in- frastruktura
Místní vládní instituce	6,3	2,2	0,0	91,5
Podniky pod zahraniční kontrolou	19,2	12,5	68,3	0,0
Soukromé národní pod- niky	48,9	7,9	43,2	0,0
Ústřední vládní instituce	1,2	10,3	32,6	56,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 26 doplňuje poznatky o vztah k regionům s lepšími a horšími předpoklady podnikání. Aktivity veřejných subjektů jsou finančně více zastoupeny ve finanční podpoře regionů s lepšími předpoklady podnikání. Hodnocení podle místa realizace ukazuje i aktivity veřejných subjektů v regionech s horšími předpoklady podnikání. Pro čerpání finančních prostředků podpory podnikání je ovšem v regionech s horšími předpoklady zásadní soukromý sektor – absorpční schopnost místních podniků.

Tabulka 26: Podíl vybraných institucionálních sektorů na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Institucionální sektor Podle sídla příjemce podpory	Podíl institucionálních sektorů na finanční podpoře prostředků EU pro region (v %)	
	s horšími předpoklady	s lepšími předpoklady
Místní vládní instituce	5,8	16,5
Podniky pod zahraniční kontrolou	19,1	7,2
Soukromé národní podniky	74,1	31,1
Ústřední vládní instituce	0,0	43,9

Institucionální sektor Podle místa realizace projektu	Podíl institucionálních sektorů na finanční podpoře prostředků EU pro region (v %)	
	s horšími předpoklady	s lepšími předpoklady
Místní vládní instituce	17,7	7,3
Podniky pod zahraniční kontrolou	8,5	5,6
Soukromé národní podniky	35,3	24,9
Ústřední vládní instituce	37,7	60,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

- Velikost příjemců podpory podnikání podle počtu zaměstnanců

Tabulka 27 uvádí podíly kategorií příjemců podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava podle počtu zaměstnanců na počtu projektů a na finanční podpoře prostředků Evropské unie. Zahrnuty nejsou veřejné subjekty. Nejvyšší podíl na počtu projektů připadá na malé a střední podniky. Totéž platí i pro podíl na finanční podpoře prostředků Evropské unie. Podobné výsledky poskytuje hodnocení podle sídla příjemce podpory i podle místa realizace. Poměrně významný podíl finanční podpory prostředků Evropské unie je určen také velkým podnikům.

Uvedený poznatek byl doplněn hodnocením odlišností velikostních kategorií podniků podle počtu zaměstnanců k tematickému zaměření projektů v tabulce 28. Srovnání hodnocení podle sídla příjemce podpory a místa realizace projektu přináší tyto poznatky:

- Projekty výzkumu a vývoje realizují zejména malé a střední podniky. Velmi nízké zastoupení projektů výzkumu a vývoje mají mikropodniky.

- Projekty rozvoje lidských zdrojů jsou na území regionu soudržnosti Střední Morava často realizovány subjekty se sídlem mimo Zlínský kraj - rozdílly ve struktuře finanční podpory podnikání v hodnocení.

Výsledky jsou ovlivněny omezeními pro velké podniky čerpat některá finanční schémata operačních programů.

Tabulka 27: Podíl velikostních kategorií příjemců podpory podnikání na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle sídla příjemce podpory	Podíl na (v %)	
	počtu projektů	finanční podpoře EU
Mikropodnik	12,7	10,4
Malý podnik	35,3	28,8
Střední podnik	42,1	39,8
Velký podnik	8,4	19,3

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle místa realizace projektu	Podíl na (v %)	
	počtu míst realizace	finanční podpoře EU
Mikropodnik	14,5	10,8
Malý podnik	29,6	27,7
Střední podnik	38,3	39,1
Velký podnik	16,2	19,6

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 28: Podíly faktorů podnikání na finanční podpoře prostředků Evropské unie pro velikostní kategorie příjemců podpory, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle sídla příjemce podpory	Podíl faktoru podnikání na finanční podpoře prostředků EU pro velikostní kategorii (v %)			
	Podnikatelské prostředí	Rozvoj lidských zdrojů	Výzkum a vývoj	Dopravní infrastruktura
Mikropodnik	75,6	13,9	10,5	0,0
Malý podnik	47,1	6,4	46,5	0,0
Střední podnik	32,8	8,4	58,8	0,0
Velký podnik	36,8	14,6	48,6	0,0

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle místa realizace projektu	Podíl faktoru podnikání na finanční podpoře prostředků EU pro velikostní kategorii (v %)			
	Podnikatelské prostředí	Rozvoj lidských zdrojů	Výzkum a vývoj	Dopravní infrastruktura
Mikropodnik	43,7	39,2	17,1	0,0
Malý podnik	37,1	21,6	41,4	0,0
Střední podnik	30,2	24,2	45,6	0,0
Velký podnik	12,9	74,4	12,7	0,0

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 29 hodnotí rozdíly regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání podle velikostních kategorií zaměstnanosti příjemců finanční podpory podnikání kohezní politiky. Rozdíly mezi těmito dvěma regiony jsou malé. Pouze v regionech s lepšími předpoklady jsou častějším příjemcem podpory středně velké podniky se sídlem v regionu soudržnosti Střední Morava. V regionech s horšími předpoklady jde o podniky malé.

Tabulka 29: Podíl velikostních kategorií příjemců podpory na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle sídla příjemce podpory	Podíl velikostních kategorií na finanční podpoře prostředků EU pro region (v %)	
	s horšími předpoklady	s lepšími předpoklady
Mikropodnik	6,8	11,7
Malý podnik	38,1	25,7
Střední podnik	34,4	41,6
Velký podnik	19,6	19,2

Kategorie podle počtu zaměstnanců Podle místa realizace projektu	Podíl velikostních kategorií na finanční podpoře prostředků EU pro region (v %)	
	s horšími předpoklady	s lepšími předpoklady
Mikropodnik	13,3	14,9
Malý podnik	31,8	28,9
Střední podnik	38,1	38,4
Velký podnik	15,4	16,5

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

- Rok založení příjemců podpory podnikání

Hodnocení podle roku založení příjemců podpory podnikání bylo provedeno pouze podle sídla příjemce podpory – pro příjemce podpory se sídlem v regionu soudržnosti Střední Morava. Hodnoceny nebyly veřejné subjekty. Tabulka 30 uvádí podíly kategorií příjemců podpory podnikání z kohezní politiky v regionu soudržnosti Střední Morava podle roku založení na počtu projektů a na finanční podpoře prostředků Evropské unie. Nejvyšší podíl na počtu projektů i na finanční podpoře připadá na dlouhodobě existující podniky. Podpora nových podniků má nižší podíl. Zahrnut ovšem není speciálně určený program Start na podporu začínajících podniků. Rozdíly mezi regiony s horšími a lepšími předpoklady podnikání nejsou pro rok založení velké (tabulka 31).

Tabulka 30: Podíl příjemců podpory podnikání podle roku založení na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory, v %

Rok založení	Podíl na (v %)	
	počtu projektů	finanční podpoře EU
Po roce 2005	7,9	9,0
2001-2005	15,4	17,0
Před rokem 2001	76,5	73,9

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

Tabulka 31: Podíl kategorií roku založení příjemců podpory na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory, v %

Kategorie podle roku založení	Podíl kategorie roku založení na finanční podpoře prostředků EU pro region (v %)	
	s horšími předpoklady	s lepšími předpoklady
Po roce 2005	9,1	7,4
2001-2005	12,6	16,4
Před rokem 2001	78,3	75,9

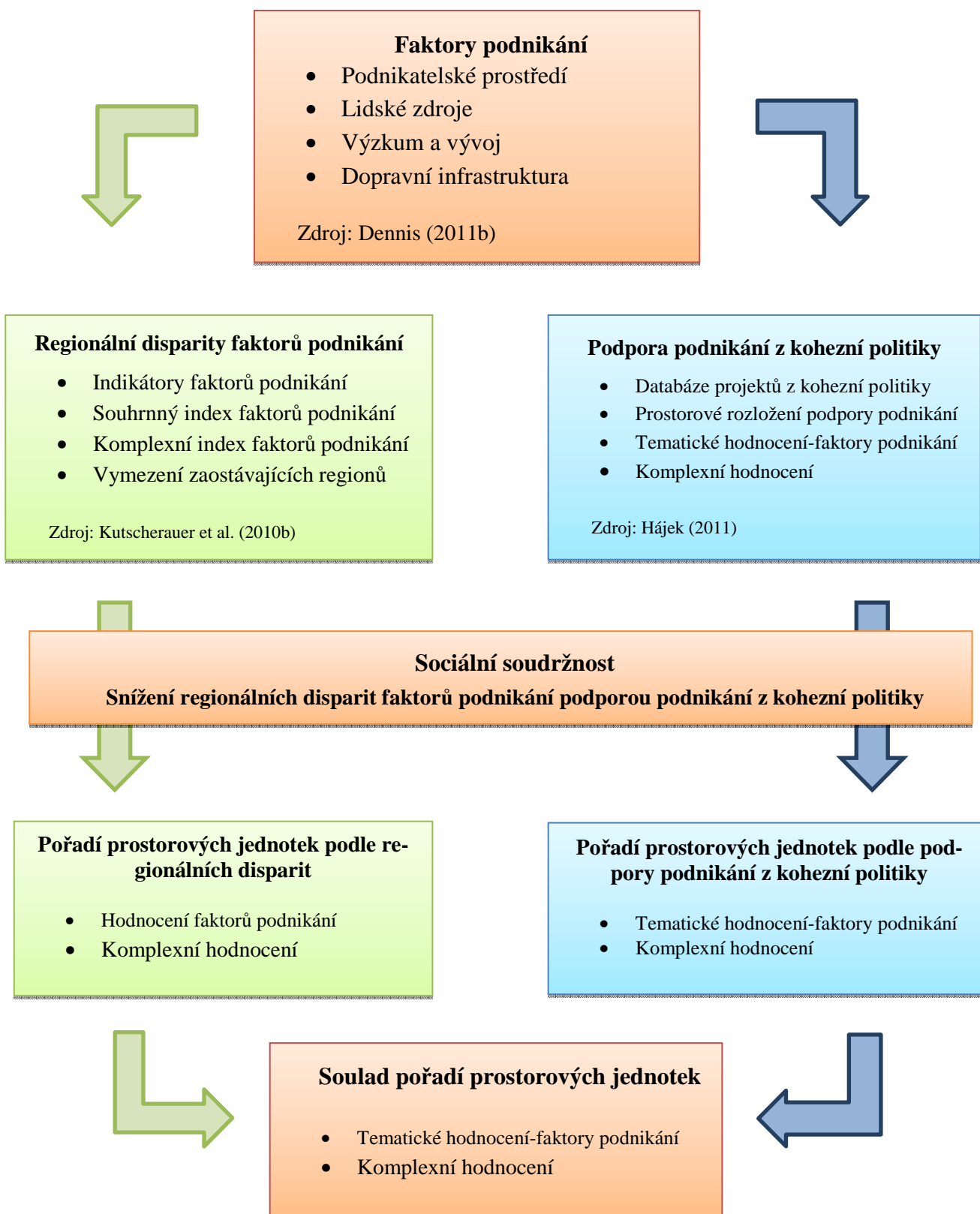
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj a ČSÚ

3.4 Shrnutí poznatků vzhledem k cílům a hypotézám

Hlavním cílem disertační práce je navrhnout metodiku hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli sociální

soudržnosti. Metodika a její aplikace byly představeny v kapitolách 2 a 3. Zde je uvedeno schematické zobrazení této metodiky.

Obrázek 5: Zobrazení metodiky hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli sociální soudržnosti

Pro hlavní cíl byly formulovány dílčí cíle. K těm byly dále formulovány dvě hypotézy. První hypotéza předpokládala, že podpora podnikání z finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky v programovém období 2007-2013 sleduje v území regionu soudržnosti Střední Morava disparitní cíl regionálních politiky – dochází k relativně vyšší alokaci v zaostávajících oblastech regionu. Druhá hypotéza předpokládala, že existují dílčí specifické rozdíly mezi jednotlivými oblastmi území regionu soudržnosti Střední Morava při podpoře podnikání z finančních prostředků cíle Konvergence kohezní politiky v programovém období 2007-2013.

Závěry hodnocení nepotvrdily předpoklad první hypotézy. Zaostávající regiony jsou regiony s horšími hodnotami indexů jednotlivých faktorů podnikání a komplexního indexu faktorů podnikání. Tyto zaostávající regiony nevykázaly vyšší hodnoty finanční podpory z kohezní politiky. Toto se týká jednotlivých faktorů podnikání. Tvrzení platí i pro komplexní index faktorů podnikání. Toto potvrzují i hodnoty korelačního koeficientu mezi pořadími správních obvodů obcí s rozšířenou působností podle regionálních disparit a podle podpory podnikání z kohezní politiky (tabulka 32). S výjimkou faktoru dopravní infrastruktury existuje přímý vztah mezi pořadími. Správní obvody obcí s rozšířenou působností s lepšími hodnotami faktorů podnikání mají vyšší finanční podporu z kohezní politiky.

Tabulka 32: Hodnota korelačních koeficientů pořadí podle regionálních disparit a podle podpory podnikání z kohezní politiky

Hodnocení	Pearsonův koeficient korelace	
	podle sídla příjemce podpory	podle místa realizace
Podnikatelské prostředí	0,690 (významnost 0,000)	0,614 (významnost 0,001)
Lidské zdroje	0,658 (významnost 0,000)	0,673 (významnost 0,000)
Výzkum a vývoj	0,613 (významnost 0,001)	0,586 (významnost 0,002)
Dopravní infrastruktura	-0,125 (významnost 0,542)	-0,122 (významnost 0,552)
Komplexní hodnocení	0,732 (významnost 0,000)	0,314 (významnost 0,118)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Centra pro regionální rozvoj; ČSÚ; Databáze ekonomických subjektů – Albertina verze 2012; GPS systémů měření času a vzdálenosti

Obrázky 3 a 4 ukazují platnost druhé hypotézy. Jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava utváří různé typy regionů k pořadí podle regionálních disparit a podle podpory podnikání z kohezní politiky. Toto ukazuje na specifika jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava.

3.5 Podpora podnikání z kohezní politiky pohledem příjemců podpory ze Zlínského kraje

Vedle hlavního cíle byl v kapitole 2.1 uveden vedlejší cíl. Ten chce zhodnotit postoje příjemců podpory podnikání z kohezní politiky k této podpoře. Tato kapitola uvádí hlavní výsledky. Rozlišeny jsou odpovědi podnikatelského sektoru a malých obcí.

- Podnikatelský sektor

Hodnocení je založeno na odpovědích 48 respondentů šetření. První oblast zájmu se týká názoru podniků na veřejnou podporu podnikatelských subjektů z prostředků strukturálních fondů Evropské unie. Hodnocení ukazuje, že se objevují různé typy názorů. První typ názorů považuje podporu podnikání z kohezní politiky za pozitivní.

„Náš názor je velmi kladný.“

„Tuto podporu naše firma hodnotí kladně.“

„Podporu považujeme za obecně prospěšnou a výhodnou.“

„Je to velmi dobrý nástroj pro posilování naší ekonomiky. Stát firmy potřebuje a toto je cesta jak malým a středním firmám pomoci.“

Důvody tohoto názoru jsou spojeny se zvyšováním konkurenceschopnosti podniků krytím nákladů. Finanční podpora umožňuje rozvoj podniků, na jaký by samy o sobě prostředky neměly. Zdůrazněna je role veřejné podpory v době hospodářské krize. Pragmatický je postoj k potřebě vyčerpat evropské dotace.

„Je to přínosem, pomáhá nám to ve vybraných oblastech snižovat náklady na výrobu – ceny výrobků a zlepšovat konkurenci na trhu.“

„Zajímavý zdroj krytí nákladů, které mohou zvýšit konkurenceschopnost podniků.“

„Je to pro tuzemské firmy neopakovatelná možnost získání prostředků pro zvýšení konkurenceschopnosti, které by běžně dosahovaný zisk nikdy neumožnil.“

„Jsme rádi, že taková podpora existuje, a že díky ní můžeme realizovat projekty, které bychom finančně sami a v takovém čase nezvládli. To vede bezesporu k rychlému rozvoji firmy a zvýšení její konkurenceschopnosti. Podpora z fondů Evropské unie má pro nás také další velmi podstatný přínos v oblasti získávání zakázek (...).“

„Podpora umožňuje vzájemné doplnění a pokrývání různých situací, v nichž se nacházejí zaměstnavatelé i zaměstnanci v současných nepříznivých hospodářských podmínkách. (...) Všechny tyto aktivity směřují ke zmírnění dopadů ekonomické krize a udržení zaměstnanosti i v období poklesu výroby a odbytu. Realizované projekty přispějí k odbornému rozvoji zaměstnanců, zvýšení kvality vzdělávání a současně k udržitelnosti pracovních míst.“

„Myslíme si, že je potřebné co nejvíce dotací využít pro rozvoj podnikání i jiných aktivit v České republice.“

Druhý typ názorů chápe veřejnou podporu kladně. Zároveň ale uvádí i negativní stránky. První negativní stránka je spojena s neefektivitou - administrativní náročnost, netransparentnost. Druhá negativní stránka je spojena s narušením volné soutěže.

„Naše vnímání podpory je prospěšné, ale komplikované, administrativně náročné, netransparentní.“

„Z podnikatelského hlediska se jedná o velmi přínosné finanční příspěvky pro rozvoj firmy a podnikatelského prostředí, ale bohužel dochází k zneužívání dotací a nerovnoměrným konkurenčním střetům.“

„Náš názor je kladný. Je ale nutné, aby výstup z realizovaného projektu byl relevantní, aby se projekty nerealizovaly pouze pro získání dotace.“

„Podporovat ano, ale ne subjekty, které svou dotovanou činností posléze ničí konkurenci v oblastech, kde podpora není nebo se jim ji nepodařilo získat.“

„Na jedné straně křiví trh a dovoluje subjektům pořízení něčeho, co by si ze svých zdrojů nemohli dovolit, na straně druhé je určitě podnětem ke zvýšení investic a všeobecnému rozvoji.“

Třetí typ názorů je opačný, pragmatický přístup. Podpora podnikání z kohezní politiky je považována za negativní. Podniky se ovšem využití této příležitosti nebrání. V některých případech může podpora podnikání z kohezní politiky zvýhodnit české pobočky nadnárodních společností.

„Jsem přesvědčený, že jakékoliv dotace deformují ekonomické prostředí, nicméně hloupý kdo dává, hloupější kdo nebere.“

„Nemá to nic společného s podnikatelským volným trhem, ale když už to je, tak proč toho nevyužít. Každé přerozdělování a zvýhodňování některé skupiny deformuje tržní vztahy.“

„Každá dotace porušuje pravidla volné soutěže, takže je principiálně špatná. Podpora narušuje pravidla fair play. Pokud však se dotace rozdávají, pak by byl blázen ten, kdo by se také nepřihlásil.“

„Jako ekonom jsem proti veřejné podpoře. Dotace EU podnikatelským subjektům často pouze zlepšují jejich kapitálovou pozici a zisk nebo jsou podporovány projekty, které nejsou životaschopné. Může také dojít k narušení hospodářské soutěže (...). Jako jednatel české společnosti musím připustit, že podpora EU nám pomáhá ve vnitřní soutěži s jinými závody uvnitř korporace – vedení mateřské společnosti schválí umístění projektů tam, kde je to pro ni nejvýhodnější.“

Čtvrtý typ názorů je negativní. Podpora podnikání kohezní politikou je brána jako narušení trhu. Je označována jako neefektivní, často nesmyslná, mimo ekonomickou realitu. Podpora podnikání může fungovat jako záchrana pro neefektivní podniky. Zmíněn je i problém korupční.“

„S podporou soukromých firem nesouhlasím, protože to deformuje tržní prostředí. Není přece spravedlivé, aby jedna firma podporu získat mohla a druhá, sousední ale patřící již do jiného regionu, nikoliv.“

„Myslím, že jakákoliv dotace je v každé obsáhlejší učebnici ekonomie popsána v kapitole tržní selhání.“

„Myslím, že většina peněz je směřována tam, kde nejsou potřeba.“

„Podpora je poskytována dost nečitelně a nejsou prioritně zvažovány efekty, které daný projekt přinese v oblasti exportu a dalších.“

„Dotace mnohdy obdrží i firmy, které nemají v pořádku základní ekonomiku, jejich rozvoj je zajišťován zejména cizími zdroji, mnohdy není kladen důraz na návratnost vložených prostředků a jejich efektivnost. Mnohé prostředky z programů EU jsou vynakládány bez ohledu na jejich reálnou smysluplnost - živelné budování školicích středisek, inkubátorů a další.“

„Obecně musím říci, že po mých zkušenostech s dotacemi z EU a to nejen pro podnikatelské subjekty, jsem mírně řečeno skeptický. Jde pouze o přesuny financí, ze kterých se po cestě minimálně polovina ztratí, nebo, v lepším případě je využita bezúčelně. (...) Je zvláštní, když na nákup technologie můžeme žádat maximálně 3 mil. Kč s padesátiprocentní spoluúčastí a na vzdělávání 6 mil. Kč bez spoluúčastí.“

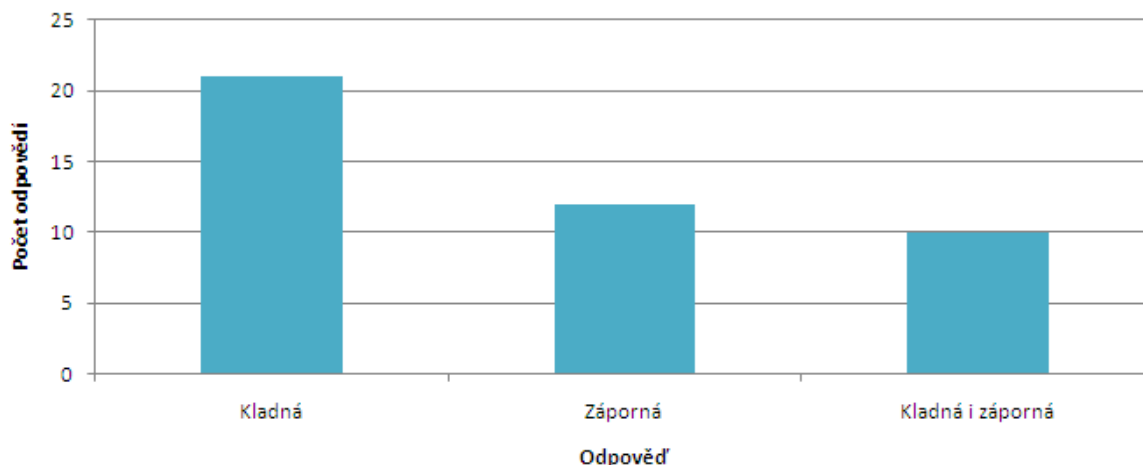
„V mnoha případech bychom se mohli setkat s jevem, kde právě dotace z EU zachrání firmy před jejich úpadkem. Tyto firmy ve snaze udržet se na trhu mohou využívat prostředky z EU

pro nabízení cen za své výrobky, které neodpovídají reálným nákladům, čímž vytváří zdravým firmám prostředí na trhu mimo ekonomickou realitu.“

„Efektivita je diskutabilní a není tak dobrá jako před lety. Programy čím dál více podléhají korupčnímu jednání.“

Cílem kapitoly není kvantifikovat odpovědi dotazovaných podniků. Takové hodnocení není vypovídající, protože vzorek podniků je malý. Přesto uvedení hodnot pozitivních, negativních i kombinace odpovědí ukazuje existenci různých názorů a mírnou převahu kladných odpovědí (obrázek 6). Mírně se také ukazuje, že malé a střední podniky mají spíše pozitivní pohled na dotace než firmy velké.

Obrázek 6: Počet pozitivních a negativních názorů na podporu podnikání z kohezní politiky dotazovaných podniků (N=48)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazování podniků

Nejčastějším motivem oslovených podniků pro podání projektu na podporu podnikání bylo:

- modernizace, výzkum, vývoj, inovace, nové technologie (23 odpovědí),
- zlepšení ekonomiky projektů s možností urychlit jeho rozvoj (20 odpovědí).

„Motivem projektů bylo zlepšení technologické úrovně firmy, zvýšení podílu exportu a konkurenceschopnosti.“

„Motivem bylo zvýšit úroveň technologie, nákup nové technologie, udržet firmu konkurenceschopnou se zaměřením na oblast IT.“

„Ostatní projekty mají charakter výzkumu a vývoje. Motivem bylo zvládnout více vývojových úkolů, vyvinout více novinek (inovací), získat vlastní know how a z toho plynoucí konkurenční výhodu.“

„Motivem bylo získání finančních prostředků pro realizaci strategické změny ve firmě.“

„Vždy jsme řešili aktuální investici a přitom jsme využily právě vyhlášené dotační programy.“
„Projekty měly/mají charakter investice s dotací. Motivem bylo pořídit investice levněji nebo více.“

Ostatní odpovědi byly méně časté. Zahrnovaly rozvoj lidských zdrojů (8 odpovědí), rozšíření možností exportu (6 odpovědí), marketing (4 odpovědi) nebo získání nových prostor (4 odpovědi). Podpora podnikání z kohezní politiky se sama o sobě stala zdrojem podnikatelských aktivit v případě dvou podniků. U jednoho subjektu pak byl motivem přípravy projektů síťování podniků.

„Motivem byla možnost přivést do firmy peníze a zvýšit kvalifikaci zaměstnanců.“

„Motivem bylo urychlení rozvoje firmy. Projekt byl zaměřen na oblast marketingu s cílem rozšíření povědomí o naší firmě. Druhý program byl nemovitosti, kde došlo k navýšení našich výrobních kapacit.“

V odpovědích podniků můžeme najít dvě různé odpovědi na otázku, zda by projekty byly realizovány i bez podpory kohezní politiky. Některé podniky odpověděly na otázku kladně, jiné záporně. Alespoň některé z poskytnutých dotací tak jsou charakteru ne nezbytných.

„Motivem projektů byly vlastní inovace, podpora vlastního VaV a převedení jeho výsledků do výroby s cílem posílení konkurenceschopnosti a pozic na stávajících trzích a získání trhů nových. Tyto projekty bychom realizovali i bez dotací.“

„Pokusit se vylepšit ekonomiku rozvojových programů naší firmy. Naše firma i v případě, že by nebyly programy Evropské unie vyhlášeny pro dané oblasti, by tyto rozvojové programy realizovala.“

„Motivem byla samozřejmě možnost získání dotace a tím schopnost projekty financovat. Bez dotací bychom takové projekty sami nezvládli a hlavně ne tak rychle.“

„Motivem pro projekt byla výpověď z pronájmu a přání vystavení nového školicího střediska, které bychom v žádném případě jako firma sami nefinancovali.“

Třetí oblastí dotazování byly problémy podniků a náměty na zlepšení. Jednoznačně nejčastějším problémem podpory podnikání z kohezní politiky je administrativní náročnost, byrokracie, zdlouhavost procesů. Tyto problémy zmínilo hned 30 oslovených podniků. Snížení administrativní náročnosti, byrokracie byl i nejčastěji zmiňovaný námět na změnu. Náročnost spočívá v těchto oblastech:

- neustálé změny požadavků a nedostatečná či nejednotná informovanost podniků a z toho vyplývající administrativa,

„Překážky byly na straně úřadů v podobě byrokracie, neustálé změny požadavků a tedy v přepracování žádostí/výstupů. Uvítali bychom výrazné zjednodušení žádostí a administrace projektů, rovné podmínky pro všechny firmy a regiony.“

„Hlavním problémem byla nesyrovost přístupu k požadovaným informacím ze strany poskytovatele a tím nadbytečná administrativa z naší strany. Uvítali bychom propracovanější metodiky z pohledu požadovaných podkladů k prokazování uznatelných nákladů projektu.“

„Největší problémy byly v přílišném „papírování“. Velkou pomocí nám byla externí firma, která nám zajišťovala tuto činnost. Doporučujeme výrazné zjednodušení.“

„Aby při položení dotazu na vyjasnění podmínek/pravidel, bylo možno z jednoho místa dostat vždy stejnou a jednoznačnou odpověď.“

„Problém je s byrokracií, neustálým doplňováním a znovu zasíláním již zaslaných, nebo veřejně dostupných informací.“

- časové (např. doba procesu schvalování) a finanční (např. průběžnou platby) náklady a rizika projektů,

„Uvítali bychom delší časový úsek pro podání registračních žádostí a rychlejší schvalování plných žádostí.“

„Vnímáme administrativní problémy a mnohem vyšší časovou náročnost, než byla očekávána. Všem problémům jsme se snažili předcházet, ale poskytovatel dotace není vázán téměř žádnými lhůtami, proto se vše neúměrně protahuje.“

„Uvítali bychom (...) průběžné financování projektů a zrychlení schvalovacích procesů.“

„Velkým problémem je nesmírně náročná administrace projektů, která spíše roste a téměř vylučuje její vedení vlastními zaměstnanci. Angažování velmi drahých poradenských společností je pak nutností.“

„Jednou se nám stalo, že přesto, že náš projekt byl schválen (nákup technologie) a my jsme jej začali realizovat podle pravidel, bylo nám následně oznámeno, že finanční prostředky došly. Na dotaci není právní nárok a to nám způsobilo velký problém. Těžko realizovat projekt, když není zajištěno financování, nebo je nejisté, což je vždy.“

- náročnost některých požadavků, s nejčastější zmínkou o výběrových řízeních.

„Problémem jsou (...) někdy nesmyslné klíčové indikátory jako navýšení počtu zaměstnanců, nutnost zaplatit dodavateli celou částku, kdy se lépe řeší reklamace dodávky, pokud je vázána na doplacení celé částky.“

„Vzhledem k hospodářské situaci v České republice bychom uvítali kratší dobu udržitelnosti pracovních míst, případně jen poměrové vrácení dotace při nedodržení podmínky udržitelnosti.“

„Poněkud složité je orientovat se ve všech požadavcích na zpracování projektu a následnou realizaci, zejména výběrových řízení.“

„Změny ve výběrových řízeních. I ta nejlevnější nabídka podaná ve výběrových řízeních je předražená. Ti, co se hlásí do výběrových řízení, si nadsazují vyšší ceny než bychom to objednali přímo u výrobce a tím státu i sobě ušetřili peníze.“

Pozitivní názory týkající se administrativy byly ojedinělé. Jeden z dotazovaných srovnával podporu podnikání z kohezní politiky s ještě byrokraticky náročnějšími projekty vědy a výzkumu. Druhý z dotazovaných pozitivně hodnotil činnost agentury CzechInvest – zprostředkujícího subjektu. Mezi problémy byly zmíněny i politické vlivy.

„Na teritoriu EU existuje hned několik inspirujících modelů prověřených praxí, ale nepředpokládáme, že by tato cesta byla v tuzemsku akceptovatelná pro zájmové skupiny ovládající vedení agentur, ministerstev.“

„Velmi významným problémem pro nás byly politické vlivy při stanovování pravidel výzev, jejich zaměření a podporovaných aktivit. Předpokládám, že strukturální fondy by neměly být součástí financování politických ambicí, proto by cíle jednotlivých programů neměly reagovat na programová prohlášení stran, ale především na aktivity směřující ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky.“

Vedle zlepšení situace v oblasti administrativní náročnosti se náměty změn nastavení podpory podnikání z kohezní politiky týkaly:

- tematického zaměření podpory se zmínkami týkajícími se inovací, exportní podpory, spolupráce se školami, ale i širšího pojetí podpory podnikání,

„Nejrozumnějším dotačním programem se mi zdáli být Inovace a Potenciál, kde se jedná skutečně o podporu rozvoje vědomostní ekonomiky a její zavádění do praxe. Zde si myslím, že by byl rozumný větší přesun prostředků i na úkor ostatních programů.“

„Uvítali bychom podporu prodeje výrobků v zahraničí, tedy i mimo Evropskou unii.“

„Uvítali bychom vyšší podporu prezentace podniků České republiky v zahraničí, podporu incomingových misí ze zahraničí a zásadní je podpora vědy a výzkumu.“

„Uvítali bychom větší provázanost nebo vazbu na školství – učiliště, střední školy a vysoké školy.“

„Podpora by se měla zaměřit na zlepšení obecných podmínek v přístupu k podnikání, motivaci k podnikání a eventuálně k finanční podpoře začínajících s dobrými nápady.“

- typu podporovaných podniků s různými názory o vhodnosti podpory velkých a malých podniků,

„Přivítali bychom více programů pro velké firmy a vzhledem k principu spolufinancování projektů také možnost jejich realizace vlastními výrobními kapacitami.“

„Uvítali bychom více podpor, klidně i s nižším podílem spolufinancování, i pro velké společnosti, zejména v oblasti výstavby a rozvoje technologií.“

„Myslím, že podpora by měla směřovat primárně do malých skutečně regionálních podniků nikoliv velkých firem.“

„Podpora narušuje pravidla fair play. Výjimku připouštím u podpory začínajících podnikatelských subjektů - start up, inkubátorů, ale i jednotlivých firem a podnikatelů.“

- formy podpory s potřebou opustit myšlenku dotací.

„Podpora by měla mít jiný charakter než dotace, dotace jsou zruďnost. To tvrdím i přesto, že je sami využíváme.“

- Malé obce

Hodnocení názorů malých obcí vychází z 20 oslovených obcí. Z tohoto důvodu je zvoleno hodnocení kvalitativní. Hodnocení se zabývá otázkou, jaké příležitosti a problémy vidí představitelé obcí pro podporu podnikání. Nejčastější odpovědi jsou spojeny s rozvojem cestovního ruchu a budováním prostor pro podnikání.

„Motivem pro realizaci projektů byl cestovní ruch. To sebou přináší možnosti nových pracovních míst, zviditelnění obce, popularizace obce může v konečném důsledku zvýšit stálý počet obyvatel obce.“

„Motivem je rozvoj cestovního ruchu a rozšíření zázemí pro obyvatelstvo.“

„V obci není volné místo pro případné podnikatelské aktivity. Obec nemá finanční prostředky na vykoupení drahých pozemků.“

„Problémem obce je málo dostupných, zasíťovaných pozemků s dostupnou dopravní infrastrukturou pro zahájení nebo rozvoj podnikání v oblasti zpracovatelského průmyslu.“

Příležitosti a problémy rozvoje podnikání jsou ovšem chápány i v širších vztazích. Sem patří témata dopravní dostupnosti či další infrastruktury v obci. Současně jsou ale možnosti podpory podnikání ze strany malých obcí vnímány jako omezené. To je dáno předpoklady obcí, ale také nastavením systému podpory podnikání kohezní politiky. Jednou z možností podpory podnikání je systém Leader.

„Obec je velmi aktivní a úspěšná v podávání a realizaci EU projektů. Pro podporu podnikání jsme ale projekt nepředkládali. Nebyly vytvořeny podmínky, abychom mohli podat reálný projekt. Například obec vlastní s.r.o. a podala by případně projekt, ale podobné výzvy nebyly ze strany řídicích orgánů realizovány.“

„Obec za současných podmínek a pravidel nemůže vstoupit do přímé podpory podnikání, nabízí se pouze sekundární, nepřímé činnosti.“

„LEADER se osvědčil jako nejpragmatictější spojení. Podnikatelé a neziskové organizace jsou majorita, obce minoritou. Podnikatelé pak umí rozpoznat, zda jde o návratnou investici.“

Podobně jako v případě podniků vidí malé obce problémy kohezní politiky v administraci projektů a systému financování. Problémy zahrnují nepřehlednost legislativy, problémy s kofinancováním, zdlouhavost a nejistotu proplácení dotací, nejasnost a nesrozumitelnost pravidel.

„Výzvy nejsou jasně formulovány, jsou možné různé druhy výkladů. Problémem je i složitá administrativa.“

„Uvítali bychom zjednodušení velmi složité legislativy, zjednodušení administrativy projektů. Někdy jsou nelogické požadavky při povinných zprávách k udržitelnosti projektu. Při realizaci asfaltové silnice je požadováno každoročně fotodokumentace silnice a stále stejné písemné podklady.“

„Problémem je administrace projektů a nepřehledná legislativa, ale už jsme si zvykli.“

„Je potřeba změnit a zjednodušit legislativu, řešit problematiku financování projektů, průhlednějšího zadávání, v oblasti udržitelnosti jsou někdy naprosto nelogické podmínky.“

„Uvítali bychom zjednodušení podmínek, možnost profinancování projektů, ideální by bylo vytvoření „krajské“ banky na podporu realizace projektů – banka pro obce.“

4 PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI

Kapitola shrnuje přínos práce pro vědu a výzkum.

4.1 Přínos práce pro vědu

Metodika vědecké práce je v současné době rozvinuta již na vysoké úrovni. Další posun v tomto směru je poměrně obtížný. Tato skutečnost se odráží rovněž v této disertační práci. Ta využívá tradiční metodické přístupy. Její hlavní přínos je v integraci dříve navržených metodických přístupů pro zkoumání významné oblasti politiky podpory podnikání – využití podpory podnikání pro dosažení cílů sociální a územní soudržnosti – jednoho z klíčových cílů kohezní politiky. Výzkum vztahů regionálních disparit a prostorového rozložení finančních prostředků regionální politiky je poměrně omezený.

Problematika kohezní politiky je tradičně řešena na úrovni regionů soudržnosti NUTS II, v případě České republiky na úrovni krajů či okresů. Disertační práce v tomto směru dále posunuje prostorovou úroveň výzkumu o řád níže až k území správních obvodů s rozšířenou působností. Důležitost takového přístupu je dána mimo jiné deklarovanými cíli krajských strategických dokumentů usilujících o vyvážený rozvoj svých správních obvodů. Výzkum tak umožňuje doplnit současné poznatky o hodnocení na další prostorové úrovni.

4.2 Přínos práce pro praxi

Disertační práce je spojena s řadou poznatků významných z praktického hlediska. Tyto poznatky jsou vztaženy zejména k diskusím jednoho z klíčových cílů kohezní politiky Evropské unie, které jsou uvedeny již v zakládajících smlouvách. Tímto cílem je dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Ta je vnímána jako zásadní prvek realizace projektu evropské integrace. Příliš vysoká míra prostorových disparit je vnímána jako hrozba naplnění cílů evropské integrace. Po přistoupení České republiky do Evropské unie se hospodářská, sociální a územní soudržnost stala důležitou také pro Českou republiku. Cíl snížit prostorové disparity je uváděn jako klíčový v celé řadě koncepčních dokumentů ať již na národní nebo krajské úrovni. Z praktického hlediska tak disertační práce umožňuje posoudit následující otázky:

- Do jaké míry finanční alokace prostředků kohezní politiky v území regionu soudržnosti Střední Morava zohledňuje existenci prostorových disparit v dílčích tematických oblastech podpory podnikání?
- Do jaké míry finanční alokace prostředků kohezní politiky pro podporu podnikání v území regionu soudržnosti Střední Morava zohledňuje vymezení problémových regionů v koncepčních dokumentech Olomouckého a Zlínského kraje?

Na tomto základě pak disertační práce umožňuje formulovat doporučení vztahující se k praktické implementaci politiky podpory podnikání na území obou krajů.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo navrhnout metodiku hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli sociální soudržnosti. Ta byla chápána jako podpora zaostávajících regionů a snižování meziregionálních rozdílů. Metodika byla ověřována na příkladu regionu soudržnosti Střední Morava na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Hlavním výstupem práce je zobecnění metodiky pro hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k regionálním disparitám. Toto zobecnění je spojením tří teoretických přístupů – klasifikace témat a cílů podpory podnikání v Dennis (2011b), metodika výzkumu regionálních disparit podle Kutscherauer et al. (2010b) a hodnocení prostorového rozložení finanční podpory kohezní politiky podle Hájek (2011).

Navržená metodika byla ověřována pro území regionu soudržnosti Střední Morava. Hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli soudržnosti bylo provedeno na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Na této úrovni je podobné hodnocení provedeno poměrně zřídka. Důvodem je poměrně omezená datová základna. V tomto směru práce dále rozšiřuje současný stav poznání. Hlavním závěrem provedeného hodnocení je ta skutečnost, že prostorové rozložení finančních prostředků kohezní politiky na podporu podnikání má přímý vztah k míře regionálních disparit. To znamená, že do zaostávajících regionů proudí méně finančních prostředků podpory podnikání. Navržený metodický přístup tak dále potvrzuje pochybnosti o možnosti naplňovat disparitní cíl, které je možné najít také v pracích Blažek a Macešková (2010), Hájek et al. (2012), Hájek (2011), Felixová (2012), Šauer (2009) nebo Crescenzi a Rodriguez-Pose (2011). Práce také ukázala na specifika regionů na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Existují totiž dva typy zaostávajících regionů. Jeden typ má současně nejnižší hodnotu finanční podpory podnikání. Naopak ve druhém typu regionů je schopnost čerpat finanční prostředky vyšší. V případě zaostávajících regionů se klíčovou otázkou jeví být absorpční schopnost místních podniků. Rozvojové možnosti se však zdají být poměrně omezené. Toto je možné pozorovat i v případě sídelní hierarchie pro malé obce.

Hodnocení příjemců podpory podnikání z kohezní politiky ukazuje vzhledem k teoretické části na některé otázky:

- Poměrně významná část finančních prostředků kohezní politiky k podpoře podnikání byla určena pro velké podniky. Je otázkou, zda by veřejná podpora měla směřovat i tímto směrem nebo zda by politika podpory podnikání měla být zaměřena na začínající a malé a střední podniky v souladu s teoretickou podstatou politiky podpory podnikání.

- V návaznosti na první bod je politika podpory podnikání vnímána řadou podniků jako negativní zásah do fungování trhu. Naopak jinými podniky je politika podpory podnikání považována za přínosnou. Obecně je však kritizováno současné nastavení podpory podnikání z kohezní politiky. Tato podpora je považována za administrativně náročnou, byrokratickou a často neefektivní.

Poznatky práce také ukázaly některé další možné výzkumné otázky:

- Jak by měl být uchopen disparitní cíl regionální politiky? Je řešením územně zasazený přístup navržený v Barca (2009)?
- Měla by politika podpory podnikání podporovat i velké podniky?
- Na jaké témata by se politika podpory podnikání měla zaměřit? Mělo by jít pouze o vytváření prostředí podnikání – lidské zdroje, dopravní infrastruktura, věda a výzkum?
- Jaké nástroje by politika podpory podnikání měla využívat? Jsou dotace již přežitým nástrojem? Do jaké míry by podniky realizovaly své rozvojové projekty bez dotace z politiky podpory podnikání?

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] AUDRETSCH, D. B. *Entrepreneurship: a Survey of the Literature*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2001. 70 s.
- [2] BACHE, I. *Europeanization and multilevel governance*. Lenham: Rowman & Littlefield Publishers, 2008. 193 s.
- [3] BARCA, F. *An agenda for a reformed cohesion policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations*. Brussels: European Commission, 2009. 244 s.
- [4] BENNETT, R. SME policy support in Britain since the 1990s: what have we learnt? *Environment and Planning C: Government and Policy*, 2008, vol. 26, no. 2, s. 375-397.
- [5] BLAŽEK, J., MACEŠKOVÁ, M. Regional analysis of public capital expenditure: to which regions is public capital expenditure channelled – to ‘rich’ or to ‘poor’ ones? *Regional Studies*, 2010, vol. 44, no. 6, s. 679-696.
- [6] BOSMA, N. et al. Entrepreneurship in European regions. In *Public Policies for Fostering Entrepreneurship*. Berlin: Springer, 2009. s. 59-89.
- [7] CARREE, M. et al. The relationship between economic development and business ownership revisited. *Entrepreneurship & Regional Development*, 2007, vol. 19, no., s. 281-291.
- [8] CRESCENZI, R., RODRIGUEZ-POSE, A. *Innovation and Regional Growth*. Berlin: Springer, 2011. 215 s.
- [9] ČADIL, V. Přínosy programu INOVACE k posilování konkurenceschopnosti podniků v ČR. *Regionální studia*, 2009, vol. 3, no. 1, s. 27-33.
- [10] DENNIS, W. J. (2011a) Entrepreneurship, small business and public policy levers. *Journal of Small Business Management*, 2011, vol. 49, no. 1, s. 92-106.
- [11] DENNIS, W. J. (2011b) Entrepreneurship, small business and public policy levers. *Journal of Small Business Management*, 2011, vol. 49, no. 2, s. 149-162.
- [12] EDERVEEN, S., GORTER, J. *Does European Cohesion Policy Reduce Regional Disparities? An Empirical Analysis*. The Hague: CPD Bureau for Economic Analysis Policy, 2002. 22 s.
- [13] EUROPEAN COMMISSION. *Thinking Big for Small Businesses. What the EU does for SMEs?* Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. 24 s.
- [14] EUROPEAN COMMISSION. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and So-*

- cial Committee and the Committee of the Regions. "Think Small First". A "Small Business Act" for Europe. COM(2008) 394. Brussels: European Commission, 2008. 21 s.*
- [15] FELIXOVÁ, K. Zhodnocení intenzity absorpce podpory podnikání v regionech se soustředěnou podporou státu. *E+M - Ekonomie a Management*, 2012, vol. 15, no. 1, s. 17-27.
- [16] FRITSCH, M., MUELLER, P. Effects of new business formation on regional development over time. *Regional Studies*, 2004, vol. 38, no. 8, s. 961-975.
- [17] GALVASOVÁ, I. et al. *Rozvojový interaktivní audit: data, informace a souvislosti v procesu strategického plánování*. Brno: GaREP, 2009. 153 s.
- [18] HÁJEK, O. *Regionální disparity a regionální politika. Česká republika v programovém období 2007-2013*. Žilina: Georg, 2011. 166 s.
- [19] HÁJEK, O., NOVOSÁK, J. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg, 2010. 216 s.
- [20] HÁJEK, O. et al. Regionální disparity a financování regionální politiky – některé poznatky z České republiky. *Politická ekonomie*, 2012, vol. 60, no. 3, s. 330-348.
- [21] HAN, L., BENSON, A. The use and usefulness of financial assistance to UK SMEs. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 2010, vol. 28, no. 3, s. 552-566.
- [22] HUČKA, M. et al. Teoreticko-metodologické aspekty regionálních disparit. *Acta Academica Karviniensia*, 2009, vol. 19, no. 2, s. 131-142.
- [23] HUGGINS, R., WILLIAMS, N. Entrepreneurship and regional competitiveness: the role and progression of policy. *Entrepreneurship & Regional Development*, 2011, vol. 23, no. 9-10, s. 907-932.
- [24] KUTSCHERAUER, A. et al. (2010a). *Regionální disparity. Závěrečná výzkumná zpráva*. Ostrava: Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava. 105 s.
- [25] KUTSCHERAUER, A. et al. (2010b). *Regionální disparity. Disparity v regionálním rozvoji země, jejich pojetí, identifikace a hodnocení*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava. 250 s.
- [26] LOLOS, S. E. G. The effect of EU structural funds on regional growth, assessing the evidence from Greece, 1990-2005. *Economic Change Restructuring*, 2009, vol. 42, no. 3, s. 211-228.
- [27] MAREK, D., BAUN, M. The Czech Republic. In *EU cohesion policy after enlargement*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. s. 165-186.

- [28] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006. 16 s.
- [29] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2011*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2012. 63 s.
- [30] PAVELKOVÁ, D. et al. *Klastry a jejich vliv na výkonnost firem*. Praha: GRADA Publishing, 2009. 272 s.
- [31] PILEČEK, J. et al. Ekonomické subjekty v úpadku jako jeden z projevů hospodářské krize: analýza regionálních disparit v rámci České republiky. *Regionální studia*, 2011, vol. 5, no. 2, s. 2-13.
- [32] RAPOSO, M. Support policies to entrepreneurship. In *Public Policies for Fostering Entrepreneurship*. Berlin: Springer, 2009. s. 133-148.
- [33] REINER, M. *Regional Dimension in European Public Policy: Convergence or Divergence?* New York: Palgrave Macmillan, 1999. 197 s.
- [34] ROMERO, I. Analysing the composition of the SME sector in high- and low-income regions: some research hypotheses. *Entrepreneurship & Regional Development*, 2012, vol. 23, no. 7-8, s. 637-660.
- [35] SCHUMPETER, J. A. *Capitalism, Socialism & Democracy*. London: Routledge, 2003. 437 s.
- [36] SCIPIONI, A. The dashboard of sustainability to measure the local urban sustainable development: the case study of Padua Municipality. *Ecological Indicators*, 2009, vol. 9, no. 2, s. 364-380.
- [37] STERNBERG, R. Do EU regional policies favour regional entrepreneurship? Empirical evidence from Spain and Germany. *European Planning Studies*, 2012, vol. 20, no. 4, s. 583-608.
- [38] STEVENSON, L., LUNDSTRÖM, A. *Patterns and Trends in Entrepreneurship/SME Policy and Practice in Ten Economies*. Örebro: Örebro University, 2001. 503 s.
- [39] ŠAUER, M. Veřejná podpora cestovního ruchu (příklad SROP 2004-2006). *Regionální studia*, 2009, vol. 3, no. 1, s. 19-27.
- [40] VERHEUL, I. et al. *An Eclectic Theory of Entrepreneurship*. Amsterdam: Tinbergen Institute, 2001. 48 s.
- [41] VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M. Regionální operační programy jako nástroj podpory cestovního ruchu v ČR. *Regionální studia*, 2010, vol. 4, no. 1, s. 38-50.
- [42] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica. 326 s.

- [43] WOKOUN, R. Regionální a strukturální politika (politika soudržnosti) Evropské unie v programovém období 2007-2013. *Urbanismus a územní rozvoj*, 2007, vol. 10, no. 1, s. 3-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

OP	Operační program
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
ROP	Regionální operační program

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vztah politiky podpory existujících malých a středních podniků a podpory podnikatelství.....	10
Obrázek 2: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – index faktorů podnikání, komplexní index faktorů podnikání.....	42
Obrázek 3: Vztah pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava podle regionálních disparit (komplexní index faktorů podnikání) a finanční podpory prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele podle sídla příjemce podpory	56
Obrázek 4: Vztah pořadí správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava podle regionálních disparit (komplexní index faktorů podnikání) a finanční podpory prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele podle místa realizace projektu.....	57
Obrázek 5: Zobecnění metodiky hodnocení podpory podnikání s využitím prostředků kohezní politiky ve vztahu k cíli sociální soudržnosti	65
Obrázek 6: Počet pozitivních a negativních názorů na podporu podnikání z kohezní politiky dotazovaných podniků (N=48).....	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Nástroje podpory podnikání	11
Tabulka 2: Členění OPPI na prioritní osy a oblasti podpory.....	16
Tabulka 3: Tematická klasifikace disparit.....	21
Tabulka 4: Operační programy (OP) České republiky v období 2007-2013.....	24
Tabulka 5: Hodnocené faktory podnikání.....	28
Tabulka 6: Hodnocené indikátory-deskriptory faktorů podnikání.....	30
Tabulka 7: Faktory podnikání a operační programy cíle Konvergence .	32
Tabulka 8: Sledované charakteristiky projektů	33
Tabulka 9: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí.....	37
Tabulka 10: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje.....	38
Tabulka 11: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj	39
Tabulka 12: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura.....	40
Tabulka 13: Regionální disparity správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní index faktorů podnikání.....	41
Tabulka 14: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč	44
Tabulka 15: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – podnikatelské prostředí, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč	45
Tabulka 16: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	47
Tabulka 17: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí	

s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – lidské zdroje, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	48
Tabulka 18: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	49
Tabulka 19: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – výzkum a vývoj, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	50
Tabulka 20: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	52
Tabulka 21: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – dopravní infrastruktura, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	53
Tabulka 22: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní hodnocení, hodnocení podle sídla příjemce podpory v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	54
Tabulka 23: Finanční podpora prostředků Evropské unie na 1 ekonomicky aktivního obyvatele správních obvodů obcí s rozšířenou působností regionu soudržnosti Střední Morava – komplexní hodnocení, hodnocení podle místa realizace projektu v regionu soudržnosti Střední Morava, v Kč.....	55
Tabulka 24: Podíl institucionálních sektorů příjemců podpory podnikání na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %.....	59
Tabulka 25: Podíly faktorů podnikání na finanční podpoře prostředků Evropské unie pro vybrané institucionální sektory příjemců podpory, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %	60

Tabulka 26: Podíl vybraných institucionálních sektorů na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %	61
Tabulka 27: Podíl velikostních kategorií příjemců podpory podnikání na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %	62
Tabulka 28: Podíly faktorů podnikání na finanční podpoře prostředků Evropské unie pro velikostní kategorie příjemců podpory, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %	62
Tabulka 29: Podíl velikostních kategorií příjemců podpory na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory a podle místa realizace, v %	63
Tabulka 30: Podíl příjemců podpory podnikání podle roku založení na počtu projektů/míst realizace a na finanční podpoře prostředků Evropské unie, podle sídla příjemce podpory, v %.....	64
Tabulka 31: Podíl kategorií roku založení příjemců podpory na finanční podpoře prostředků Evropské unie regionů s lepšími a horšími předpoklady podnikání, podle sídla příjemce podpory, v %.....	64
Tabulka 32: Hodnota korelačních koeficientů pořadí podle regionálních disparit a podle podpory podnikání z kohezní politiky.....	66

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED DOTAZOVANÝCH PODNIKŮ

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED DOTAZOVANÝCH OBCÍ

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED DOTAZOVANÝCH PODNIKŮ

5M s.r.o.

ACE-TECH s.r.o.

AEROMEC spol. s r.o.

Aircraft Industries, a.s.

ALTECH, spol. s r.o.

Austin Detonator s.r.o.

BENJAMIN, s. r.o.

COMINFO, a.s.

ContiMade, spol. s r.o.

DEKOR, spol. s r.o.

Denesa s.r.o.

EGO Zlín, spol. s r.o.

EPS, s.r.o.

greiner packaging Slušovice s.r.o.

Holík International s.r.o.

HYDRAULICS s.r.o.

Chropyňská strojírna, a.s.

IMTRADEX, a.s.

INVOS, spol. s r. o.

JELÍNEK - výroba nábytku s.r.o.

KARIM, spol. s r.o.

KASKO spol. s r.o.

KOMA MODULAR CONSTRUCTION s.r.o.

KOVOSTEEL RECYCLING, s.r.o.

K-PROFI, spol. s r.o.

LUKROMTEL, s.r.o.

MARLIN, s.r.o.

MEDI-AP, spol. s r.o.

ON SEMICONDUCTOR CZECH REPUBLIC, s.r.o.

PBT Rožnov p. R., s.r.o.

PILANA a.s.

PILANA MCT, spol. s r.o.

Plastikářský klastr

POKART spol. s r.o.

Pozemní stavitelství Zlín a.s.

PRIMA BILAVČÍK, s.r.o.

Regionální centrum kooperace, a.s.

RIM - CZ, spol. s r.o.

SCG Czech Design Center, s.r.o.

Stavební výzkum s.r.o.

SVÁŘEČSKÁ ŠKOLA WELDING spol. s r.o.

SYNOT ICT Services, a.s.

Teknia Uhersky Brod, a.s.

TENNIS Zlín, a.s.

TIGRIS, spol. s r.o.

Valašskokloboucké podnikatelské centrum s.r.o.

VÚK, spol. s r. o.

WEEE, a.s.

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED DOTAZOVANÝCH OBCÍ

Babice

Boršice

Dolní Lhota

Dolní Němčí

Fryšták

Horní Lideč

Hřivnův Újezd

Lidečko

Lukov

Modrá

Morkovice-Slížany

Návojná

Nový Hrozenkov

Pozlovice

Polešovice

Spytihněv

Šanov

Valašská Bystřice

Vizovice

Vysoké Pole

CURRICULUM VITAE AUTORA

OSOBNÍ ÚDAJE

Jméno a příjmení: **Milan Škarka**

Národnost: česká

Rok narození: 1962

E-mail: milan.skarka@tiscali.cz

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ

- 1978 – 1982**   **Střední průmyslová škola, Zlín**
Obor: Silnoproudá elektrotechnika
- 1996 – 1999**   **Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava**
Ekonomická fakulta, Obor: Management, Titul: Bc.
- 1999 – 2002**   **Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava**
Ekonomická fakulta, Obor: Management, Titul: Ing.
- 2002 – 2005**   **Liverpool John Moores Univerzity, VŠB – TU Ostrava**
Studium Master of Business Administration, Titul: MBA
- 2008 – dosud**   **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,**
Fakulta Managementu a Ekonomiky,
Doktorský studijní program - zatím neukončeno

PRŮBĚH ZAMĚSTNÁNÍ

- 2005 – dosud**   **Regionální podpůrný zdroj, s.r.o., Zlín**
Jednatel – ředitel společnosti
- 2004 – 2005**   **PEMA a.s., Městec Králové**
Ředitel akciové společnosti
- 2001 – 2004**   **ACRUX TRADE s.r.o., Ostrava**
Ředitel obchodní společnosti
- 1998 – 2001**   **STAVOKOMP, stavební a.s., Karviná**
Obchodní manažer

1993 – 1998   **IMOS – RSK spol. s r.o., Praha**
Vedoucí realizace

JAZYKOVÉ ZNALOSTI

Anglický jazyk – slovem i písmem úroveň pokročilá
Ruský jazyk – slovem i písmem úroveň mírně pokročilá

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

ODBORNÁ ČINNOST

Od června 2011 jsem zapojen do řešení projektu IGA s názvem „Analýza naplňování konvergenčního cíle kohezní politiky“, IGA/50/FaME/11/A. Předmětem mé činnosti je zejména analýza projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů se zaměřením na jejich efekty ve vztahu k regionálnímu rozvoji.

STÁŽE A STUDIJNÍ POBYTY

10/2009   Irsko, Cork